

ZEMPLEN.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLEN-VÁRMEGYE KÖZÖNSÉGÉNEK

ÉS A ZEMPLEN-VÁRMEGYEI „TANITO-EGYESÜLET”-NEK

HIVATALOS LAPJA.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉS ÁRA:

Egész évre . . . 6 frt.
Félévre . . . 3 „
Negyedévre . . . 1 „ 50 kr.

Bérmertelen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

A nyilttérben minden garmond sor díja 20 kr.

HIRDETÉS DIJJA

Hivatalos hirdetéseknek:
Minden szó után 1 kr.
Azonfelül bélyeg 30 kr.

Petitnél nagyobb, avagy diszettektől vagy közel-
tel ellátott hirdetések-
ért termékek szerint min-
den négysszög centim. után
3 kr. számítatik.
Állandó hirdetéseknek ked-
vezmény nyújtatik.

Hirdetések és pénzküld-
mények a kiadóhivatalhoz
intézendők.

A munkásnép érdekei.*)

— Három cikkely. —

I.

Január 28-án szentesítette koronás királyunk a munkaadók és a mezőgazdasági munkások közötti jogviszony szabályozásáról szóló törvényt, (1898. II. t. c.) melynek elismert legfőbb célja az, hogy a munkások érdekei jogos védelemben részesüljenek s e mellett a rendelkezésre álló munkaerőnek a munkaadóval való békés, barátságos s a jó eredményt mindig biztosító viszonyát a legapróbb részletekben is körülírja, szabályozza.

És dacára a törvény igazán áldást hozni hivatott humánus rendelkezéseinek, az a, sem Istent, sem hazát nem ismerő agitáció, mely csak azért akar zavart a nép között, hogy a zavarosban annál könnyebben halászhasson, — országszerte azon törekszik most, hogy a törvény rendelkezéseinek nyilvánvaló elferdítésével, a mezőgazdasági munkások között a törvényvel s az ezt végrehajtó államhatalommal szemben az ellenszenvet felébreszse. Szomorú példáit látjuk kivált a magyar alföldön, az ily igazításoknak, az ugynevezett szocialista agitáció következményeinek s ha okos szóval nem szól senki a nép szívéhez az ő szavával: a lelketlen izgatóktól felszított gyűlölet tüze végig fog lángolni egész édes hazánkon, — hogy azután első sorban és legjobban maga a munkás nép szenvedjen a következmények miatt.

Bizonyosan hinni kell minden embernek, aki a törvényt elolvasta, hogy, ha ez a törvény átmegy az életbe akkor, amikor annak páratlanul igazságos és emberséges rendelkezéseit a gyakorlatban alkalmazva fogják látni a munkások, be fogják látni, hogy mennyi védelmet és előnyt biztosít nekik az új törvény: és akkor aztán nem

*) A „Felvidék” után.

Szerk.

TÁRCA.

Jókai Mór beszédéből.*)

Istennel kezdem.

Felszállok lelkeimmel a csillagok és szellemek Urához, hálátam elsőhajtni azért, hogy ezt a napot megengedte érnem . . .

Mi volt a március 15-ike ezelőtt félszázaddal?

Mindenekelőtt a sajtószabadság Karácsony-ünnepe.

A sajtószabadság is jászolban született, ott üdvözölték a pásztorok, majd a bölcsek és királyok.

A szabadságnak is három sátoros ünnepe van: a megszületés, a feltámadás, az égből alászállás. Mind a három ugyanazon hívek sergét hívogatja oltárához.

Az ünnepek nem versenyeznek egymással; de összefüggnek, egyívé tartoznak.

Valami csodálatos intézkedése a sornak, hogy még a csillagok is, az asztronómia, az időszámítás is ilyen ünnepnapokat jegyeznek elénk veres betűkkel a jelen évre. Március tizenötödikén nyújtják át az újszülött szabadságnak az eszményi világ csillagvezette királyai, az

*) Elmondotta Budapesten, márc. 15-én, a Vigadóban ünnepelt székesfővárosi közönség előtt. Szerk.

fog bujtogatók, izgatók beszédeire hallgatni.

Igen ám, csak hogy éppen addig, míg ez megtörténik, akarja fölhasználni az időt az izgatás, hogy a még nem ismeretes törvényt elferdítve, meghamisítva igyekezzék bemutatni s az elégtelenséget hamis állításokkal annyira fokozni, hogy aztán a félrevezetett munkás, aki azt hiszi, hogy csakugyan az ő tönkretevése okáért csinálták a törvényt, elkeseredésében oda dobja becsületet lelkét a szocializmus névével az ország minden részében izgató agitátoroknak.

Nem vélünk haszon nélkül való munkát teljesíteni, ha ezt, a munkaadók és munkások közötti viszonyról szóló törvényt rövid vonásokban lapunkban is ismertetni akarjuk s felkérjük mindazon tisztelt olvasóinkat, kiknek módjukban van a munkásnéppel érintkezni, különösen a községek elöljáróit, hogy a törvény intencióiról, rendelkezéseiről netalán elterjesztett alhírek megeafolását okos és egyszerű magyarázatokkal előmozdítsák segítségükkel, a mivel bizony elismerésre méltó, hazafias munkát teljesítenek.

A hasznos törvénynek első fejezete a munkás igazolványokról szól; ugyanis az, aki nem eseléd mind, éghen gazdasági munka végzésére szerződik, a lakhelyére illetékes elöljáróságtól igazolványt tartozik szerezni, melyre sem bélyeg nem kell, sem a kiállításért nem kell fizetni. Hogy miért kellett ezt így rendezni s a cselédtörvény elavult és a gazdasági viszonyok fejlődése miatt már meg nem felelő rendelkezéseit a gazdasági munkásokra nézve ezzel a törvényvel módosítani: az első sorban a gazdasági fejlődés és a munkások jogos igényeinek és érdekeinek, épp úgy, mint a munkaadók igényeinek és érdekeinek biztosítása céljából vált égetően szükségessé. Tehát első dolog az, hogy a munkás igazolványt szerezzen magának, ami

irodalom, a művészet és a nyomdászat hódolatuk aranyát, tönkjénét és mirrháját. April. tizenegyedikén van husvét ünnepe, a midőn a népszabadság feltámadott, felszáll a trón magas polcára, s üle a koronás királynak jobbára. Ezen a napon fogja az ország törvényhozása ünnepies tiszteletét leróni elébb az Isten oltára, azután a király trónja előtt és május utolsó napjaira esik pünkösdi három ünnepe, a midőn ezelőtt ötven évvel Magyarország hadserege, katonaság és nemzetörség egymás mellé sorakozva künn a szabad ég alatt, a tágas Vérmezőn esküdött fel a háromszínű zászlók alatt a magyar alkotmányra. Ez örökemlékü napon, a pünkösdi zöld ágakkal díszített, zöld füvel behintett utcákon lesz hivatva a magyar nép hódolatának pompáját, hűségének erekléit bemutatni királynak, nemzetnek, az egész világnak. A csillagok maguk parancsolják ránk ez ünnepségeket. Naptárunk szentséges ünnepei az ötvenedik évfordulónál összetalálkoznak szabadságunk magasztos ünnepeivel. Nem Isten ujjmutatása-e ez?

S az egyik ünnep csak emeli, de nem takarja el a másikat. A lélek ugyanaz, csak az öreme változik. Ugyanaz a hang csak a zsolozsma különböző.

Ma a mi ünnepünk van: a szabad sajtó munkásaié.

A sajtószabadság 1848. március 15-ikétől számítja a maga Hedzsiráját. Akkor lépett életbe, négy héttel elébb, mint törvénybe lett volna

nem kerül semmi utánjárásba, mert a törvény határozottan kimondja, hogy az igazolványt egy munkástól sem szabad megtagadni.

A törvény következő fejezetében részletesen, minden eshetőségre való tekintettel, megadja az utasítást arra, hogyan kell a gazdasági munkaszerződéseket megkötni, vagyis hogy egyes esetekben, mit kell a szerződő feleknek figyelembe venni. Megszabja az alakszerűségeket, felsorolja azokat az eseteket, amelyekben az alakszerűségektől eltérni lehet; megadja az utasítást, mit kell a szerződésben érinteni (pl. az aratási szerződésben a termények neme s a terület hozzávetőleges nagysága stb. stb.)

A községi elöljáróság előtt kötendő s két példányban irandó szerződést a jegyző köteles a szerződőknek aláírás előtt felolvasni, a munkásokat jogaikra s kötelességeikre s a szerződéshez szükséges követelményeire saját anyanyelvükön figyelmeztetni. A szerződési okirat megmagyarázásáért, felolvasásáért és hitelesítéseért a jegyző mindössze, ha 25-nél kevesebb munkás szerződik, csak 1 koronát, ha 50-nél kevesebb, 2 koronát, ha 50-nél több, 3 koronát szedhet; s a munkaadó fizeti a szerződéskötés költségeit.

A szerződéskötések körül az elöljáróságokra és jegyzőkre a törvény nagy munkaterhet rótt; de az előirt határozmányoknak betartása számos pörösködésnek veszi elejét s amennyiben a törvény megengedi azt, hogy a szerződés érvényességének tartama alatt a feltételeket a szerződő felek egyetértőleg módosítani kívánják, ezt minden akadály nélkül megtehetik: már előzetesen biztosítva van a gazdasági munkás részére az a jog érvényesíthetése, amely a reá nézve esetleg terhes feltételeknek a munkaadóval és közös megegye-

igtatva: kikiáltva, tetteleg gyakorlatba véve egy csoport író és nyomdász által.

Mert az 1848-iki március 15-iki mozgalom megindítása bizonyára tett volt.

Hiába gúnyolják azt „paraplui-revolucion”-nak. Igaz, hogy eső esett s a szavainkat hallgató értelmes közönség védte a kalapjait az umbrelláival, de a mint közülünk egy, ki talán most is jelen van, a nyomda ajtajából alakiáltotta: „Úrak, ha az eső ellen is paraplét feszítünk ki, hát ha egy óra múlva golyók fognak hullani, akkor mivel fedezzük magunkat?” — S erre a szóra rögtön eltűnt minden esernyő s azontúl nem mutatkozott.

Es bizonyára az étellel leszámolás teljes tudatával lépett ki a piacra az a maroknyi csoport, a szellem harcossai, mely kész volt a népre appellálni; mert a megelőző napon a hasonló szellemű népmozgalom zajába odafenn Bécsben bizony sortűz ropogása vegyült s a mennykövek ami fejünk fölött is készen álltak a lecsapásra.

A parlament esernyőjében védi a merész szónokot a mentelmi jog; de a ki a piacon szónokol, azt nem védi semmi.

Es azok az ifjak, kik március 15-én merész szavaikkal visszhangra költötték a köztért, a csatatéren is teljesíték kötelességüket, melyet a népszabadságért magukra vállaltak; Petőfi és Vasváry, a dalnok és szónok ifju életét ott áldozta fel e szent háboruban.

Hát ezeknek a vértanúknak az emléke ne

A Zemplén mai száma tizenkét oldal.

zés alapján könnyebbitésére, enyhítésére vezet.

Természetes, hogy a törvény arról is gondoskodik, hogy eloszlasson a szerződő felek között minden félreértést. Így részletesen felsorolja a III. fejezetben azokat az eseteket, amelyekben a munkaadónak a munkásait elbocsátani s ismét a munkásnak a munkából kilépni, szóval a szerződést felbontania lehet. És itt nemcsak hogy érvényre jut a kölcsönösség elve, hanem föltétlenül arra van irányozva a törvény összes rendelkezése, hogy a munkás érdekei minden irányban védelmet nyerjenek.

Szóval a törvény nem, mint az elleneséges indulatu izgatók állítják, „rabszolga” módjára köti meg a munkást, hanem ellenkezőleg, *biztosítja minden jogát* és ami ebből következik: úgy körülírja kötelességeit, hogy munkás és munkaadó között igazán nem képzelhető olyan vitás kérdés, melynek méltányos megoldását a törvény ne nyújtaná.

Vegyük csak például azt a rettenetes sok visszaélést, amit a *munkabérek kifizetése* körül eddig nyakrafőre panasztolt a munkás.

Az új törvény egyenesen kizárja a visszaéléseknek további felmerülését. A 10. és 35-ik §-a a bérfizetés megengedett módjait is megállapítja: lehet a munkabér *kizárólag készpénzben, vagy a termény bizonyos mennyiségében* kikötve, mely utóbbi esetben p. o. ha az aratási munka teljesítéseért munkabér gyanánt 6 Hl. búza köttetett ki, a szerződésben a munkás, tekintet nélkül a termés milyenségére, ezt a mennyiséget föltétlenül meg kell hogy kapja.

A munkabér megállapítható továbbá *a termény bizonyos hányadrésében*; pl. ha a gazda termésének 12%-át köti ki munkásai bére gyanánt; ebben az esetben azonban a törvény megkívánja, hogy megállapíttassék az is, hogy a gazda készpénzben mennyit hajlandó fizetni, vagy pedig mennyi a legkevesebb termény, amit munkásainak biztosít.

Az új törvénynek a szerződés teljesítése, *a munkások érdekeinek védelme* tekintetében való rendelkezéseiről a következő cikkely keretében fogunk legközelebb foglalkozni. Addig is nagyon üdvösnek és célszerűnek látnók, ha az új törvény szelleméről a munkás nép mindenütt felvilágosítást nyerne, amit a községi elöljárók igyekezetén kívül népszerű magyarázó füzetek terjesztésével lehet elérni

legyen-e megszentelve? A hogy a sirjaikra nem találnak, a neveiket is elhagyjuk-e mulni?

Mig a világ világ lesz ez a nap Petőfi napja marad.

Tizenkét évig 48-tól kezdve nem ünnepelte meg senki a március 15-ike évfordulóját.

Mikor 49-ben Debreczenben voltunk, magyar kormány és országgyűlés, a politikai körökben fölmerült az ötlet, hogy meg kellene ülni a március 15. egyéves jubileumát: mi módon? Erre egy tréfás honatya azt mondá:

„Csukják be újra Tancsics Miksát a börtönbe”. Kezdték már alkalmatlaná válni szocialista cikkeivel. Ez meg is maradt röpke szónak mind a mai napig.

Es a tizenkét nehéz esztendő után még újabb hét esztendeig nem ünnepelte meg más Petőfi nagy napját, mint a lelkes magyar fiatal-ság, szabadban, elhangzott dalaival; meg egy magyar hegedűművész, ki szerteszét jártában a Petőfi-szobor alapköltéségeit összehegedülte.

A nagy emberek, a politika oszlopos alakjai letűntek a láthatárról, eldültek, eltemette őket a számum homokja.

Egyes egyedül a sajtó maradt itten: védelmezni a zászlóra kitűzött szent eszméket, jogot, igazságot, nemzetiséget, élesztgetni a nemzet lelkében a hitet, reménységet egy dicsőbb jövőben.

Ki emlékezik még azokra a nehéz időkre, amidőn Magyarországon az egyetlen fegyver

Március 15. ünneplése.

Nagy és szép vármegyénknek szélteben-hosszában, M.-Laboreztól, Sztropkótól, le Szerencsig, Kesznyétenig, — Gálszécestől Abaráig, minden valamirevaló községében, egymással kezét fogva az értelmiség és a nép, közös akarattal, lelkesedett örömeivel az igaz hazafiságnak ünnepeit meg a magyar nemzeti közszabadság hajnalhasadásának ötvenedik évfordulóját, márc. 15-ikét. A szív és lélek buzgó örömeivel, az öröm hazafias föllángolásával vége ment ünneplésről szóló tudósítások, melyek az olvasót nem hagyják erkölcsi hevület nélkül, itt következnek:

Sátoralja-Ujhelyben impozáns arányokban és méltó fényvel ünnepelték meg a szabadsajtó kivívásának ötvenedik évfordulóját. Kora reggelre zászlódiszt öltött a város. A főbb utcáknak csaknem minden házára, sőt a középületekre is kitűzték a nemzeti lobogót s ebben jó példával a vármegye járt elül, mert a székház ormának árbócára legelsőnek huzatta föl a márciusi szellőben ringó trikólorot. — Délelőtt 9 órakor az összes felekezetek templomaiban istentisztelet tartottak, amelyeken a „nagy idők” tanui, a negyvennyolcas honvédek testületileg vettek részt. — *A piaristák templomában* tartott hálaadó istentisztelet után, a főgimnáziumi ifjuság a rajzteremben rendezett szép ünnepet. Az érdekes műsort már ma egy hete közöltük, s most azt tesszük hozzá, hogy annak minden egyes száma kellő érzékkel volt megválasztva, hogy a nagyidők remiszenciáit úgy a közreműködőkben, mint a hallgatóságban felköltse és ébren tartsa. A kifogástalanul előadott ének- és zenedarabokon kívül, különösebben, dicsérettel kell megemlékeznünk *Hlavathy Béla* VIII. o. tanulóiról, ki is Abrányi Emilnek *A koldus* című költeményét és végezetül közökhajra a „*Talpra magyar*”-t valódi recitátori tehetségre valló vevvel és hatással adta elő. Nem kevésbé méltó a dicséretre *Füzesséry Géza* szintén VIII. o. tanuló kitünő alkalmi beszédeért a márciusi nagyidőkről. A lendület, melylyel e tüzesvérű ifju előadta a tartalmas beszédet, nagy lelkesedést keltett, legkivált pedig a tanulóifjuság lobbanékony szívében. A többi szereplők is, mint ifj. *Hlavathy Béla* és *Olvhary Ernő* gyönyörű cimbalom- és gordonka-játékaikért, továbbá *Bortnyák István* szavallatáért, nemkülönb *Révész Bódog* március 15-ikét méltató gondos beszédeért, az előbbiekhöz hasonlóan, nagy tetszést és zajos tapsokat arattak, amiben nem volt fukar a nagy és díszes uri és női közönség, a mely a szűk termet úgy megtöltötte, hogy az ifjuság egyrésze kint a folyosón szorongott.

Az ev. ref. templomban d. e. 10 órakor szintén tartottak iskolai ünnepeket. Meghatóan szép imát a derék *Janka Károly* s. lelkész mondott, alkalmi beszédet pedig *Vágó Gyula* igazgató-tanító tartott. A növendékek szavallat közben a *Himnusz*t, a *Talpra magyart* végezetül pedig a *Szózatot* énekelték el. Az ünneplő s tulajdon részében hölgyközönség a templomot szorongásig megtöltötte.

Az *ágostai ev. templomban* szintén hálaadó istentisztelettel ünnepelték meg március Idusát. A kis templomot szorongásig megtöltött közönség előtt nt. *Boór Jenő* lelkész a hallgatóságra mélyen ható szép imát mondott.

A „*stquo izr. hitközség*” iskolája Ujhelyben nagyszámu és előkelő közönség részvétele

volt az íróttól, s ugyan vigyázni kellett a vele harcolónak, hogy tükörből e célba találjon.

És azok az írók, a sajtó emberei, mégis mertek tenni, szólni, ellentmondani és buzdítani: a nemzet érzelmének szavat adni, világnak hirdetni, midőn az ország minden bőlesei el voltak némulva.

Szép idők voltak azok! Jövedelmünk kevés volt, de beszületünk volt sok: közönségünk kicsiny de lelkesedésünk nagy!

Most már a sajtó nagyhatalom: harcossainak sora egész tábor, pályája hivatás, jutalma vagyon; testülete életműszeres egész, vándorainak kezében nincs többé koldusbot.

Hajh, de ez a hajdani koldusmankó fegyver volt a kézben s hogy nem támaszkodhatom rá többé, örökre sajnálom.

... És hát most, a midőn arról van szó, hogy jó lenne megünnepelni a sajtószabadság felszázados évfordulóját. Hogyan? Mi módon? Ismét felhangzik a politikai bőlesek, az államférfiak ajkáról a debreceni bon-mot: „Csukjuk be a börtönbe vissza Tancsics Miksát!”

Hiszen nem akarom eltagnidni hogy ebben a mi Dániánkban is van valami rothadt.

De hisz az apostolok között is volt egy Judás (a revolverzsurnaliszták őse), azért a szentírás marad szentírásnak...

A munkáskérdés s a sajtóügy, a hol meg nem oldatott, ott már gordiusi csomóvá bonyolult előttünk.

mellett ütemeg a jubiláris hazafias ünnepet *Schön Vilmos* dr. isksz. elnök megnyitó beszéde *Schorr Mária* tanítónő alkalmi beszéde, *Rosenberg B.* dr. isk. igazgató záróbeszéde, nemkülönb a növendékek szavallatai és szép összhangzatos énekei nagyban emelték az ünnep sikerét. Megemlítendő, hogy az ünnepen részt vettek a helyben lakó „öreg honvédek” a nagyidők élő tanui is, élükön a vármegye nagyrabecsült alispánjával, *Matolai Etele*vel.

Este a városi kaszinó a színházteremben, a mult szokásához híven bankettel ünnepelte meg a nagy nap évfordulóját. A résztvevők, lehettek 100-on felül, a [ ] alaku asztalnál foglaltak helyet. A főhelyen *Matolay Etele* alispán negyvennyolcas századostól jobbra és balra ültek a régi honvédek, közöttük az örökítju *Bajusz Józsi* bácsi. A páholyokat, erkélyszékeket uri hölgyközönség tartotta megszállva. Felköszöntöket és alkalmi beszédeket mondtak *Hornvay Béla* dr. mint a v. kaszinó elnöke, *Bajusz József*, *Kossuth János* dr. ügyvéd, *Janka Károly* ev. ref. s. lelkész, *Matolai Etele*, *Szirmay István* dr. ügyvéd és *Hericz Sándor* kocsigyártó dologtársunk. A *Frisch* Heiman vendéglőstől felszolgált jó vacsora és *Dandás Aladár* cigánybandája a késő éjjeli órákig tartotta együtt a szép társaságot. — A *Magyar Király* vendéglő tánctermében is volt ez estén társasvacsora. A munkások nyugdíj- és rokkant-egyesülete rendezte. Legnagyobb részben a vasúti gyártelepi alkalmazottak vettek részt a vacsorán, ahol jelenvoltak különben a gyártelepi tisztviselők is. Az ünnepi szónokok: *Dudás Bertalan* műhelyi géplakatos, *Szabó Sándor* és *Andorkó Kálmán* műhelyi tisztviselők voltak.

A helybeli Kaufman-féle 6. osztályu elemi leányiskola is megünnepelte márc. 15-én a nemzeti ébredés 50-ik évfordulóját. Az ünneplés az iskola egyik szépen feldíszített termében és nagy közönség jelenlétében reggel 9 és fél órakor folyt le. A nemzeti Himnusz éneklése után *Krausz Margit* V. oszt. tanuló elszavallta *Petőfi Sándor* „*Talpra magyar!*”-ját, utána *Kaufmann Armin* isk. tulajdonos méltatta a nap jelentőségét a gyermekek felfogásához mérten, haza- és királyszeretetre buzdítván őket. A „*Tavaszmúlt*” szép dalnak éneklése után *Lindenfeld* Hermina tanítónő szavallta el alkalmi versét. *Braun Etele* VI. oszt. tanuló *Petőfinek* „*Március 15-ike*” gyönyörű költeményét adta elő. Azonkívül még *Steinberger R.* elszavallta *Vörösmarty Szózatát*. Az ünneplés a *Szózat* éneklésével fejeződött be. A közönség mind-egyik szereplőt megéljenezte. A legnagyobb elismerés és a legtöbb taps *Lindenfeld* tanítónő kisasszonyának jutott szép szavallatáért és az énekkar ügyes vezetéséért. rl.

Kesznyéten nagyközség lakossága is megünnepelte március 15-ikét mint a magyar szabadság 50-ik évfordulóját. A kitűzött nemzeti zászlók emelték a nagy nap méltóságát, fokozták lelkesedését. A templomban ts. *Idrányi Lajos* s. lelkész a szabadság emléknapiához alkalmazott szép hálaimát mondott a gyülekezetel. Majd az 50 év óta hivataloskodó *Bartha János*, mint élő tanu, híven beszélt el az 1848-ik év előtti állapotokat, a nevezetesebb országgyűlési eseményeket; szólt a nagy vezérférfiakról, a nemzeti vívmányokról; megvilágosítá az ifju nemzedéket arról, hogy miért méltó a március 15-ike a megünnepelésre. Alkalmi énekek

De azért nem kell ezt a csomót karddal ketté vágni, a mig türelemmel s kölcsönös jó akarattal szét lehet bontani.

A mai örömnapi aranykelyhébe egy örömecepp se vegyüljön.

Cseréljük ki egymással, mi, a szellem munkásai, írók, művészek, nyomdászok, s minket fentartó magyar közönség a mi szeretetünk igaz üdvözlétét.

Es azután menjünk el e nap hőseinek, *Petőfinek* szobrához, aki központja, vezére a mi táborunknak s tegyük le a hála és emlékezet kosszoruit annak talapatára.

Midőn ezt, a nemzeti kegyelet emelte szobrot leleplezték, egyike *Petőfi* kortársainak emlékbeszédet tartott e szobor felett.

Lehetetlen, hogy ez emlékbeszéd végsorait ne idézzem e mai napon:

„Magyarország elbukásával *Petőfinek* az élete be volt fejezve. Jól járt, hogy meghalt. Dicső halála volt, szép kezdete a halhatatlanságnak. Jól történt, hogy porait szétszórták a szelek: így minden magyarnak jut belőle egy porszem s minden porszemében él a hazaszeretet és a szabadság. Szellemének itt kell lakni e szoborban. S e szobor lát, érez és gondolkodik. S a szellemek igazságosak, világosan látnak, s szenvedély nélkül ítélnek.

Láthatja az érző, gondolkozó szobor, mi történt azóta, hogy szelleme poraitól megvált. A népszabadság, melyet ő még mint gyé-

Folytatás az I. mellékleten

és a Szózat eléneklésével végződött a szép tavaszi ünnepség. Készületek tételnek az április 11-iki országos nemzeti ünnep megtartásához is.

Tokaj város hazafias polgársága is általános lelkesedéssel és szokatlan fényvel ülte meg az idén március 15-ét. Már kora reggel, sőt előző este is jelezte a város külső képe, hogy nemzeti ünnepség van készülében. A házak lobogó-díszbe öltöztek. Reggeli 10 órakor megszólaltak a ref. torony harangjai, hívogatva a lelkes közönséget az Isten házába. Jött is a jó nép; úr és szegény, iparos és földmivelő, hivatalnok egymás után vonult be s megtöltte a padokat egészen a szorongásig. Ott volt a 48-as honvédek csapata és az önk. tüzoltó-egyesület is, mind díszes zászlóik alatt. A közös ének elhangzása után **Varga Márton** helybeli ág. lelkész lépett a szószékre s buzgó imában adott hálát a Mindenhatónak, ki erőt adott e nemzetnek, hogy ezredév viharai, megróbbaltatásai után újult erővel képes a jövődő bizonytalan ösvényén elindulni és talán még buzgóbban kérte áldását a magyar hazára, hogy ezután is szabad hazában szabad nemzet örüljön a jólétnek, boldogságnak. Most a vegyes kar éneke következett. Az ifju életű kar, **Plathy** kir. járásbíró vezetése alatt, szabatos, harmóniás és hatásosan színezett előadásával áhítatra ragadta a díszes közönséget és élvezetes perceket is szerzett annak. — Az ünnepi szónoklatot **Horváth János** ref. lelkész tartotta, ki remek beszédben esetelte a magyarság létért való harcát a honalkotás óta, kiterjeszkedve különösen a 48-adiki eseményekre; hálára buzdította a közönséget Isten iránt, ki erőt adott a multban, reményt nyújt a jövődőre nézve is, emellett hazaszeretetre, áldozatkészségre is serkentve őket. A közönség jórésze a templomból a r. kat. temetőre vonult, hogy tanuja legyen a honleányi kegyelet nyilvánulásának; a vegyes kar nőtagjai ugyanis egy szép koszorút helyeztek az itt nyugvó **Angyal Dávid** 1848-iki honvédtisztnak sírjára, ki a b.-kiszfaludi csatában esett el. Este nagy közönség részvétele mellett a szépen kivilágított utcákat fátylasmenet járta be mely alkalommal a piactéren **Gusseó** adólistát elszavalta, a polg. énekkar pedig eldalolta a „Talpra Magyar!“-t. Talán mondanom sem kell, hogy mind a két előadás csak fokozta a közlekedést. Ezután **Engel Jakab** dr. ügyvéd beszéde következett, ki élénk és lelkesítő előadásában emlékezett meg a 48-iki március 15-ének eseményeiről, vívmányairól, egész részletességgel leírta a „békés forradalom“ lefolyását. Este a városháza tanács-termében társas vacsorával fejeztük be a nevezetes napot. — Ugyanaznap alakult meg a tokaji polg. olvasókör is, mégpedig 130 taggal; elnökké **Kudász K. v. főjegyzőt**, alelnökké **Hellebronth Mórt**, jegyzővé **Gusseó-t**, pénztárossá **Mayer Istvánt**, könyvtárossá **Fénykövi Jakabot**, háznagygyá **Frits Gyulát** emelte a közbizalom. A választmány 20 tagból áll.

Tarcalról jelenti levelezőnk: Szép és meghatározható hazafias ünnepség színhelye volt márc. 15-ikén Tarcal város annyival is inkább, mert úgy a róm. kat. mint az ev. ref. felekezet testvériesen ölelkezett össze e napon a honfiai szent érzelmek hatása alatt úgy, hogy annak valóban közönségi színezete volt. Reggeli 9 óra után mindkét felekezet templomában hálaadó istentisztelet

mántot keresett és megtalálva, annak tartogatótt, ma már közönséges és hasznos uttöltő kavics felthetetlen, elveszthetetlen...

Es láthatja azt, hogy van még egy népeitől szeretett s népeit szerető király: a Magyarországi.

S aztán hallgathatja, mit susog fülébe a korszelleme mentője.

Hogy minden haladni fog előre a magasztosság, a tökéletesség felé. Beszélni fog neki a jövődők olyan titkairól, miktől még a szobor szívének is meg kell dobbania. Jönnék még idők, mikor ennek a szobornak érekeble úgy megtelik gyönyörrel, hogy annak hőségétől a szobor izzóvá lesz s világitani fog az éjszakában!

Rövid idő múlva ez emlékbeszéd tartója meghívott a magyar király asztalához, ahol szent István koronájának felkent viselője e szavakat intézte az írőhoz:

— Nagyon szép volt az emlékbeszéd, amit ön Petőfi felett tartott.

Örökre felejthetetlen szavak! Melyeknek balzsama minden régi fájó érzést kigyógyít.

A március 15-iki felhívásunk homlokán ez olvasható:

„Legyen béke! Szabadság! Egyenlőség! Tetvérség!“

A március 15-ike nem a viszálykodó szenvedélyek felélesztésének napja. A március 15-ike az egyesülés, a testvérség ünnepe. Az volt ötven évvel ezelőtt: annak kell lennie most.

volt, mely alkalommal **Gedeon János** róm. kat. és **Gecsey Péter** ev. ref. lelkészek rebegtek buzgó imát az egkek urához. D. u. 3 órakor a két egyház énekarának a városházaterre történt együttes felvonulása után, százakra menő néptömeg jelenlétében, hazafias szónoklatok tartottak s hazafias dalok énekeltek. Ugy a hazafias dalok előadása, mint a szónoklatok, magukkal ragadták a hallgató közönséget, s a leglelkesebb hangulatot élesztették fel. Szónokok voltak: **Horkai** Barna, **Balogh Kálmán** és **Sikolya Antal**. Estve fátylasmenet volt, mely ünnepséget, **Tóth József** városi bíró szervezése mellett, társas vacsora követte, hol hazafias lendületű pohárköszöntők tartásában nem volt hiány.

Szerencsen a városi kaszinó tagjai a cukorgyári szálló nagytermében gyűltek össze közvacsorára, hogy megüljék a nemzeti ünnepet. **Erőss János** dr. elnök lendületes beszédben fejtegette a nagy nap jelentőségét; **Weisz Lipót** pedig lelkesülten szavalta el a „Talpra magyar!“-t, hatalmas eljenzés követte mindkettőjük előadását. **Bede Gyula Horváth** Sándornak erre az alkalomra írt gyönyörű beszédét adta elő; ezután **Persenszky Károly** szavalata következett, melynek tárgyául Honti Károlynak „1848.“ című odáját választotta. Majd a vacsorához fogott a lelkes társaság s ezalatt Ófelségére, a hazára és a hölgyekre mondattak pohárköszöntők. Vacsora után táncot rendeztek és a szép asszonyserreg nem is engedett a 48-ból, hanem táncolt reggeli 4 óráig.

A legyesbényei róm. kat. iskolában is megünnepelték a március 15-ikét. A Himnusz eléneklése után **Witek Imre** tanító intézett a növendékekhez, értelmi színvonalukhoz mért hazafias beszédet, majd egy közölök elszavalta a „Talpra magyar!“-t. Ezután elénekeltek a „Honfi dal“-t, ezt követte még néhány szavaltat s végül rázendítették a növendékek a „Szózatot“. Délután kirándulás volt.

Bodrog-Keresztur és Bodrog-Kisfalud községek lakossága március 15-ikét a mult számunkban közölt program szerint ünnepelte meg valóban magasztos lelkesültséggel. A honvédelemkéhez mintegy 500 főnyi ünneplő közönség vonult ki. — Ott voltak az összes iskolák növendékei és a tüzoltó egyesület is. A program minden egyes pontja, de különösen az énekkar előadása nagy lelkesültséget keltett. Nem mulaszthatjuk el, hogy a lakosság nevében az énekkar szervezése és betanítása körül fáradságot nem ismerő és szakavatott munkájáért köszönetünket ne nyilvánítsuk az itt vendéglátó tartózkodó Csáky Adorján grófnak. Este a honvédelemket is kivilágították Szegedi János szíveségéből. Az örömnapot hazafias felköszöntőkben gazdag lakomák zárták be.

Tolcsván is nagy lelkesedéssel ünnepelték meg a márc. 15. évfordulóját. Este a házak ablakai ki voltak világitva. A daloskör valamint az önk. tüzoltóság fátylasmenettel vonult végig a város főutcáján, több ponton pihenőt tartva, hol is a daloskör hazafias darabokat adott elő. A menet után a tüzoltótorony előtt fekvő téren helyezkedett el az ünneplő közönség s nagy lelkesedéssel hallgatta a **Buza** Barna remek ha-

A hogy ötven év előtt egy gondolat szállta meg a milliók lelkét, az a gondolat, hogy a magyar nemzetnek minden osztályát minden felekezetét, minden ajku népfáját egy közös hazaszereteten egyesíteni kell; mert csak ez a gondolat tette lehetővé a nagy ujjáalakulás néhez művét. E gondolat nélkül hasztalan lett volna az államférfiak bölcsesége, a költők rajongása, a király beleegyezése, ha a nemzet azt mondta volna rá „nem akarom“. Epen úgy parancsolja rák a közérzet ma, ötven év után, az összetartást.

Hordozzuk végig még egyszer utcáinkon azt az ötven év előtt fölemelt zászlót, melyre ez volt írva.

„Legyen béke. Szabadság. Egyenlőség Testvérség!“

Es most, végszavaimban ismét Istenhez emelkedem, elmondva a honfoglaló vezérnek imáját:

Magyarok Istene! Kit mindenütt látnunk,
Égben, földben, vízben, kezéd munkáiban,
Töltsd ki a Te lelked erre a Nemzetre.
Századok százada lássa virágzását,
Ahányszor elbukik, annyiszor támaszd fel,
Védd meg ellenségtől, védd meg önmagától,
Takarj be mennyeddél, földét gazdagítsd meg,
Árpád dicső törzsét örökítsd meg rajta,
Míg világ világ lesz, míg magyar magyar lesz,
Uralkodjék benne időtlen időkig!“

zafias beszédét. Ezután **Ormos József** szavalta el a „Talpra magyar!“! Közben-közben a daloskör énekelte. Végre ismét **Buza** Barna mondott közkívánatra és sűrű eljenzések között záróbeszédét.

E.-Horváti községből írja alkalmi tudósítónk: Gyönyörű ünnepséget rendezett márc. 15-ikén Erdő-Horváti község ref. felekezete is. A kora reggeli órákban mozsár-lövések adták tudunkra anagy nap jelentőségét. D. e. 10 órakor **Jeddi Kálmán** dirigálása mellett ünnepies istentisztelet volt a ref. templomba, melyet zsu-folátság megtöltött a ünneplő rubába öltözött közönség. Más felekezetűek is szép számmal voltak képviselve, sőt még a vidékről is jöttek hozzánk ünnepelni. A községi érdemes előjáróság testületileg jelent meg. **Sallai Sándor** ref. lelkész gyönyörű alkalmi beszédet tartott. A ref. daloskör **Gaal** Endre tanító vezetése alatt alkalmi énekeket, végül a Himnuszot énekelte. Később nagy közönség jelenlétében az iskolai ünnepség ment végbe a közönség osztatlan tetszése mellett. Az alkalmi beszédet itt **Gaal** Endre tanító tartotta, élénk színekkel esetelvé a nap jelentőségét. Az ünnepség körmenettel végződött. A hívek egész nap ünnepeltek a nagy napot.

A sárospataki ref. főiskola ifjusága s a város polgársága ezuttal, a magyar alkotmányos szabadság megszületésének 50-ik évfordulója alkalmából, a szokottnál ünnepesebben és fényesebben ülte meg március 15-ét. Az ünneplést most a tanárkar együttesen rendezte az ifjusággal s annak igazi hála- és örömnemesség jelleget adott. Hálaadás a mult 1848. nagy vívmányaiért, és örvendezés ezek felett, kegyeletes visszaemlékezés az idők nagy hőseire — im ezek voltak a sárospataki ünneplés rugói, uralkodó érzelmei és gondolatai. E napon az egész város ünnepi szint öltött: a házak mind felbogarzóva állottak a szép tavaszi napon, az emberek, ünnepi ruhában, ünnepi érzésekkel jártak-keltek. Messze földről is sokan jöttek városunkba ünnepelni. Alig volt ház, mely vendéget nem várt vagy ne kapott volna. Dél előtt 10 órakor a tanárkar és az ifjuság testületileg vonult a városi templomba a hálaadó istentiszteletre, melyen a lakosság felekezeti különbség nélkül részt vett. A gyülekezeti ének elhangzása után az ifj. énekkar növendékei és a tüzoltó egyesület is. A gyülekezeti ének elhangzása után az ifj. énekkar mondott remek hazafias éneket, majd **Novák Lajos** főiskolai lelkész lépett a szószékre s magasan szárnyaló imaután gyönyörű egyházi beszédet tartott a mai ünneplés fontosságáról; beszédje ama két pont körül forgott, hogy csak az a nép ülhet ily emlékünnepet, melynek nagy prófétái voltak (s itt kimutatta, hogy a magyar népek minden időben voltak nagy prófétái, különösen voltak 1848-ban) s amely nép maga is méltó volt e nagy prófétákhoz. Mintha a régi próféták egyike elevenedett volna meg előttünk, oly megragadó volt abszéd, megragadó szép tartalmával, fenkölt gondolataival s lebilincselő a lendületes előadásával. Befejezésül az egész gyülekezet állva énekelte el a nemzeti Himnusz I. szakaszát orgonakisérettel. — Az öröm és emlékünnepség délután 3 órakor kezdődött a főiskolaiimateremben s körülbelül 5 óráig tartott. Az imaterem régen látott ily nagy közönséget együtt: a tanulóifjuság egyrészenek a folyósokra kellett kiszorulnia, hogy az ünneplő közönség s a vendégek elférhessenek, meg hogy az énekkar a középben helyet foglalhasson s az ünneplést megkezdhesse. Az ünneplés a következő műsor szerint folyt le. — 1. „Szózat.“ **Mester Károlytól**. Előadta: a főiskolai énekkar. — 2. „Ünnepi beszéd.“ Elmondotta: **Zsindely István** dr. jogtanár — 3. „Dalesokor.“ **Wusching P. Konrádtól**. Előadta: az ifjusági énekkar. — 4. 1898. márc. 15. (Pályadíj-nyertes alkalmi költemény). Irta: **Nagy Barna** jh. Felolvasta **Piskóty Ferenc** jh. — 5. „Kossuth-dalok.“ Előadta: a főiskolai ifjusági zenekar. — 6. „Március 15.“ Irta: **Petőfi Sándor**. Szavalta: **Weisz Jenő** gimn. tanuló. — 7. „Szabadságdal.“ **Huber Károlytól**. Előadta: az ifj. énekkar. — 8. „A három testvér.“ (Pályadíj-nyertes alkalmi költemény). Irta: és szavalta: **Nagy Barna** teol. — 9. „Honvéd induló.“ Sz. **Nagy Józseftől**. Előadta: az ifjusági énekkar — 10. „1848. március 15.“ Irta: **Endrődi Sándor**. Szavalta: **Szabó Dezső** teol. — 11. „Rákóczi-induló.“ **Engessertől**. Előadta az ifj. zenekar. A közönség mindvégig feszült érdeklődéssel hallgatta **Zsindely** kitünő emlékbeszédét, mely több mint egy óra hosszúra tartott s egyes lelkesebb pontjait mindannyiszor lelkesen megéljenzették. Minden szemem, minden arcon meglátszott, hogy a mi ifjuságunk, a mi közönségünk csak úgy lelkesül most 1848 nagy eszméjért, nagy vívmányaiért, mint az akkori ifjuság, csak úgy rajong a szabadságért, mint őseink. A lelkes közönség a program minden pontját figyelmesen hallgatta s hálásan jutalmazta; de az is igaz, hogy a szereplők mind tu-

datában voltak nagy feladatuknak s egymással versenyeztek, hogy ki nyújtson jelesebb alakítást. Egy egész koszorút kellene szétosztani, hogy mindenüknek jutassunk a babérból. — Az ünnepségek harmadik részlete volt az este 7 órakor indult *fáklyásmenet* a kivilágított utcákon végig először a *Kossuth-émléktáblához*, majd a *Lengyel* Endre dr. házához. A fáklyásmenet, melyben a tanárkaron s a főiskolai ifjúságon kívül részt vett a tanítóképző intézet ifjúsága és a városi ipartestület, tűzoltó egyesület stb. is. főiskola nyugati kapuján indult ki, mintegy 100 fáklyával s a Szemere-utcaán át került a Kossuth-utca s a Kossuth egykori lakóháza előtt állt meg, melynek falában van az emléktábla, melyet kegyeletes kezek most babérkoszorúval fontak körül. E tábla előtt Nagy Barna jogh. olvasta fel a márciusi 12 pontot s fejtegette azok jelentőségét, majd *Piskóty* Ferenc jogh. szavalt a „*Talpra magyar*”-t. Innen a menet a Piac-téren át a Rákóczi-utcaba fordult; a *Lengyel* Endre háza előtt megállva, a szabadságharc e vitéz katonáját *Geese* Lajos főiskolai szenior üdvözölte az ifjúság nevében, mire az üdvözölt köszönő és buzdító beszédben válaszolt. — Amint a fáklyafüstpő kimosakodott az ifjúság, ment a városházára a *táncterembe*, s itt fejeződött be *táncmulatsággal* az ünnepnap. A tánc vígan folyt reggelig; a hölgyek jelentékeny része — asszonyok s leányok vegyesen — magyar ruhában jelent meg a mulatságon. Kár, hogy a kis terem szűk volt a nagy közönség számára s e miatt a francia négyest nem lehetett táncolni.

A *sárospataki* izr. iskolában *Witt* József igazgató-tanító szép beszédben méltatta a nap jelentőségét, sikerült szavatok és hazafias énekek töltötték ki az ünnep műsorát.

Czéke községben is a nagy naphoz illő kegyelettel ünnepelték meg a márc. 15-ikét. Az ünnepség a rk. iskolában kezdődött. A község elöljárósága testületileg volt jelen. Ima után a nap jelentőségét *Kovács* Endre tanító, utána *Horváth* János körjegyző fejtegették a gyermekeknek s a jelenvoltoknak. Ünnepi beszédek elmondása és a Szózat s még több hazafias ének előadása után hazafias körmenetre indult az ünneplő közönség, mondhatni az egész falu népe, miközben a nemzeti himnuszt zengedezte el. Jellemzi a hazafias fellángolást a falu legöregebb emberének, a vén *Peharovits* Jánosnak az a nyilvános kijelentése, melyben arra kérte a kántor-tanítót, hogy mártól kezdve a *templomban* töltsék az éneket ne kezdjen! (Eljen — Szerk.) *Kovács* Endre tanítót hívei, hálából azért, hogy a lélekemelő ünnepést rendezte, közadakozásból s önként pénzből jutalommal is kitüntették.

Abara községből írja levelezőnk: 1848. március 15-ének 50 éves fordulóját hazafias lelkesedéssel ünnepeltük meg Abarán is. Délután 12 órakor hálaadó istentiszteletre gyűlt össze a tikolárokkal díszített ref. templomba a község apraja, nagyja. *Horkay* Bertalan lelkész ref. hazafias imát és egyházi beszédet mondott, mely könyveket esalt a jelenvoltak szemébe. Az egyházi vegyes kar a Himnuszt, Szózatot és a Nemzeti ima c. darabot énekelte. Az ünnepség csendes, de megható volt. A községben mindennemű munka szünetelt. egész nap

Szalók községből írják nekünk: Mint a hazának igaz fiait ünnepeltük meg mi is márc. 15-ikét. Kezdtük istentisztelettel, végeztük táncal. A hazafias ünnepség fényét megjelenésével emelte nemesek, hanem a táncmulatság költségeit is fedezte a *Thuránszky*-család. Szíves áldozatkészségükért e lap utján is fogadják hálás köszönetünket. rl.

Gálszécson március 15-én a városnak külső képe is mutatta, hogy a magyar nemzetnek ünnepe van, mert sok házon ott lengett a nemzeti trikolor, az utcákon meg ünneplőbe öltözött és szabadság-éremmel földiszított iskolás gyermekekkel lehetett találkozni. — Délután 3 órakor az állami iskolában volt ünnepség, mely alkalommal a gyermekkar *Andrejkovics* Pál igazgató-tanító vezetése mellett elénekelte Kölcsey himnuszt. Utána *Sárkány* Imre iskola-gondnoksági tag szép hazafias beszéddel megnyitván az ünnepséget, a szót átadta *Neuvirth* Anna tanítónő k. a.-nak, aki vonzón és hévvel esztelte az 1848. márc. 15-iki eseményeket. Ennek végeztével ismét felhangzott a gyermekkar, elénekelvén a Nemzeti imát. Azután szavatok következtek záradékol pedig a Szózatot énekelte a gyermekkar. A szépen sikerült ünnepséget, melyen az intelligens elem is nagy számmal volt képviselve, *Sárkány* Imre gondn. tagnak a gyermekszereghöz intézett lelkes buzdító beszéde fejezte be. — Este a vendéglő nagy termében 45 terítékű közvacsora volt, melyen az első ünnepi szónoklatot *Sárkány* Imre, a másodikat *Péter* Mihály ref. lelkészek mondták. A szónokoktól fölleskített társaság elénekelte

a Szózatot és a Himnuszt. Leghazafiasabb hangulattal késő éjszakáig maradtunk együtt. rl.

A gálszécsi aut. izraelita hitközség a márciusi napok 50 éves fordulóját fényesen ünnepelte meg. Március 15-én este a *Grünfeld*-féle vendéglőben harminc terítékű banket volt, melyen egy a hitközség, valamint a gálszécsi izr. iparosok önszervező egyesülete szép számmal volt képviselve. Vig poharzás és lukullusi lakoma mellett toasztokban sem volt hiány. Előtűnk *Schreiber* Mór városi pénztáros, dícsőségesen uralkodó királyunkra és fenséges családjára üritette poharát. Utána, *Grünfeld* Sándor bank-hivatalnok emelte poharát és lendületes szavakban esztelte a márciusi napok történetét. Végül *Haas* József takarékpénztári főkönyvelő ügyesen fejtegette, hogy a magyar zsidóknak kettős ünnepük van e nap, mert ők külön győzelmet is arattak a nagy napokban. Felekezetiüket ugyanis egyenlőjogúvá tették a többi bevett vallás híveivel. A szabadság, egyenlőség és testvériség éltetésével végezte beszédét. A kedélyes és sikerült mulatságnak a késő éjjel vetett végett. rl.

Varannóról írja levelezőnk: Itt fent az idegen ajku lakosság közepette, a járás székhelyén, itt is megtartottuk méltán és lelkesedéssel a nagy nap emlékét 50 éves fordulójára alkalmából. Már 14-én délután fellobogóztunk a házainkat, s a heti vásáron összegyűlt vidék is tanuja, hogy a lobogódiszt öltött városka nemzeti trikolor színeiben megnyilatkozott a hazafiúi szeretett magasztos lángja. Este kivilágított ablakok és kirakatok versenyeztek egymással díszben és jól eső örömmel tapasztalhattuk, hogy az egy eszme iránt felbuzdulzt érzelmek nem parancsszóra, de belső lelkesedés tüztől hevítve tul akartak tenni egymáson. Fél 7-kor gyülekezett a fáklyások tömege az iskola udvarán, hol rendbe állva, cigány-zene kíséretében, fölvonult a menet a fő-utcaán kísérvé a helyi és vidéki polgárság százaitól, a kisdudóví épületéig. Itt megállott két hosszú sorban a menet, s a daloskór a kisdudóví kis parkjában rendezkedve el, körülvevő díszes hölgykoszorúval, elmondta az imát: „Isten áldd meg a magyart!” Ezután *Zselvtay* Bogdán tartott az összesereglett ünneplő közönséghez beszédet, méltatván a nagy napot, annak előzményeit s mai eredményeit. Ez után a daloskór elmondta a Szózatot, s a szabadság, egyenlőség és testvériség éltetésével visszaindult a menet a nagy vendéglő épülete elé, hol a 150 terítékű banket kizűtt helye volt. A banket 1/2 kilenkor vette kezdetét a „*Talpra magyar*” és a „*Hej Rákóczi Beresényi*” dalok előrebocsátásával. Igazán impozáns közönség gyűlt itt egybe mindkét nemből. Az első tőzött *Füzesséry* György kaszinó elnök tartotta, nagy hazafiúi hévvel méltatván őfelsége a király érdemeit a negyvennyolcas vívmányok mai föntartása körül, mit a hallgatóság állva hallgatott meg s utána riadó éljen hangzott el a legalkalmasabb uralkodóra. A második beszéd *Csöke* József dr. ajkairul zengett le avval a tőle megszokott dialektikával, melyben minden szónak aranyértelme s minden értelemnek hazafias lángja s az emberszeretetet fölölő mély értelmű értelme vagyon. Rámutatott mai szociális bajainkra s jóslatként monda, hogy azok akkor szűnnek meg majd, ha a negyvennyolcas hármass íge igazán testté és vérré válik a nemzetben. Szűnni nem akaró tapsvihar volt a felelet erre, melyben a nemzeti géniusz megesattogtatta szárnyait az összegyűlt nagyközönség hazafiúi lelkesedéstől fölbulduzt lelkei fölött. — Harmadik hivatalos tőzött volt a *Pereszlényi* Istváné a honvédekre. Ihlett álmodt mondott el tőzttben, melyben elvezette a hallgatóságot a nagy napok harcterein a sírhantok és síremlékek ama temetőjén, hol nemzeti nagylétünk van az anyaföld porával elvegyűlvé. Megállott végül vármegyénk ama élő tanuínál a dícső napoknak, kik közöttünk hirdetik még az ég kegyelméből a honvéd név dícsőségét. Eltette Molnár István szeretett főispánunkat, Matolai Etele alispánt, *Füzesséry* Györgyöt, *Antalóczy* Antalt és *Léderman* itt helybeli előjárósági tagot. Lelkesült éljenzés tört ki minden név nyomán, s ezzel a hivatalos tőzttok sora befejeződött. Szóltak még utánok: *Kovácsy* Gyula sókúti lelkész az elesett honvédek emlékére, *Bogdányi* szedliszkei lelkész a tiszta erkölcsökre alapított szabadságra, *Kelemen* ügyvéd a 48-as honleányokra üritettek poharat stb. Háromnegyed 12 volt már, midőn az asztal-bontást sikerült kivívni a fiatalág táncvagyának, mire aztán folyt a ropogós esárdás viradtig. A táncoló hölgyközönség díszes sora im ez: *Asz-szonyok*: *Bodor* Gáborné, *Buday* Sándorné, *Diószeghy* Jánosné, *Friedmann* Vilmosné, *Roxer* Jenőné, *Pereszlényi*né. *Leányok*: *Pikna* Vilma, *Sztankó* Margit és *Helka*, *Gál* Margit és *Sárka*, *Fülöp* Erna, *Zselvtay* Ida, *Füzesséry* Berta, *Kéler* Anna, *Guzeo* Henriét, *Mauks* Juliska. — Másnap 15-én, a róm. kat templomban tartott istentiszteleten vett részt az intelligencia és a polgárság, valamint az iskolai növendéksereg. A misét

Strasser Antal tartotta „*Te-deum*”-mal. Végezetül a 11 órakor megtartott iskolai emlékünnepi nepen vett részt a polgárság, mely ének-, ünnepi beszéd- és szavatokból állott. rl.

A varannai állam. segélyezett közs. iskola ez alkalomból fennállásának 50-dik évfordulóját is ünnepelte. 10 órakor hálaadó istentisztelet volt, melyen résztvettek a növendékek. Mire után az iskolában a „*Himnuszt*” elénekelte *Seliga* Antal igazgató-tanító tartott ünnepi deszédet az összesereglett növendékeknek, méltatván az ünnep emlékét is, buzdítván hazaszeretetre, kitartásra, és köteleesség teljesítésére őket. Ezután következett őt szavolat, mely mind igen sikerültnek mondható. Végül a *Szózatot* igen énekelték el a növendékek, s *Füzesséry* György főszolgabíró a nagy idők bajvivója intette a növendékeket a haza iránt való mély szeretetre. rl.

Nagy-Mihályban, írja levelezőnk, márc. 15-én ünnepi areulatót öltött a város és nemzeti zászlók lengése jelezte, hogy ma minden polgár lelkében-szívében a szabadság magasztos eszméinek áldoz. Az áll. iskolai tanulók osztályonként ünnepelték a szabadság diadalának évfordulóját; hazafias dalok, szavatok és a nagy idők halhatatlanainak dícsőtése töltötték be a gyermekszereg szívét-lelkét. Este a nagy nap magasztos emlékére tartott közvacsorán, jelentékeny számu vidékiekkel, 200-an vettek részt, ahol számos hazafias beszédeken épülve és lelkesedve, csaknem virradtig üritt a hazáért az áldomás-pohár.

A homonnai izraelita népiskola, írja alkalmi tudósítónk, az iskolaszék részvételével a magyar nemzeti közszabadság fogantatásának 50. évfordulója alkalmából örömmünnepet rendezett. Volt szavallat és ünnepi beszéd, melyet *Grünblatt* dr. isk. alelnök, illetve *Leitner* igazgató tartott.

Szinnáról írja levelezőnk: Szabadságunk 50 éves évfordulóját a z.-szinnai társaskör is a legnagyobb lelkesedés között ünnepelte meg. A márciusi 15-iki nagy napon, a délutáni órákban az iskolás gyermekek összegyűlvé, hazafias dalok és szavatok előadásával gyönyörködtették a megjelent szép számu intelligenciát. Esti 7 órakor a fellobogózt ünneplő városka kivilágított s a vidékről is az alkalomra összegyűlt közönség az erre a célra feldiszített iskola-terembe vonult, hol az ünnepség a következő program szerint folyt le: 1) „*Szózat*” *Vörösmarty* M.-től: énekelte zongora kíséret mellett az énekkar. 2) „*Elnöki megnyitó*”. Tartotta: ft. *Lehoczky* Endre esp.-plebános, a társaskör elnöke. 3) „*A gólyához*” költemény *Tompai* Mihálytól. Szavalt: *Dvorszky* Ilona k. a. 4) „*Talpra magyar!*” előadta: az énekkar. 5) „*A hazáról*” *Petőfi* Sándortól. Szavalt: *Fagulya* Lajos s. lelkész. 6) „*Alkalmi felolvasás*”. Tartotta: *Horváthy* Gyula tanító. 7) „*Az aradi 13 vértanú*” ismeretlen szerzőtől. Szavalt: *Dancs* János sztarinai körjegyző. 8) „*Az én hazám*” előadta: az énekkar. 9) „*Ledőlő szobor*” *Petőfi* Sándortól. Szavalt: *Horváthy* Gyula tanító. 10) *Kölcsey* F. Himnusza: énekelte az énekkar. A szép sikerrel lefolyt ünnepség befejeztével társasvacsora rendeztetett, mely alatt a kedélyes hangulat s lelkesedés oly nagy volt, hogy csak a késő éjjeli órákban oszlott széjjel a közönség. rl.

Sztopkóról írja levelezőnk: Az 1848. évi márc. hó 15-ikének megünneplésére összegyűleztünk mi is a járás székhelyére, a „*Korona*” vendéglő nagytermében, hogy édes mindnyájan ünnepiesen tanulsuk, hogy itt az északi végen lakunk bár, de azért egy anyának vagyunk hü gyermekei, akik egyaránt osztozunk örömeiben, bánatában a mi édes hazánkknak. Nagyon természetes, hogy ebben a mi járásunkban az értelmiség tulnyomó nagy részét képezi a gör. kat. lelkészi kar, mely is, hazafias örömmel jelenthetem, hogy, az érdemdu *Zima* György havaji kerületi esperes vezetése alatt, majdnem teljes számban megjelent. Az ünnepies aktus kezdetén felállott *Vajda* Mihály minyőcei gör. kat. lelkész és szépen átgondolt, hazafias értelemmel mélyen áthatott beszéddel dícsőtette a nagy nap jelentőségét. Éltette a hazát közös és hön szeretett édes anyánkat, kívánván azt, hogy minden gyermeke a testvériség, egyenlőség és szeretet zászlaja alatt csoportosuljon köréje és ki-ki, szerény polgári minősége szerint, iparkodjék a magyar hazát, mely mindnyujunkat ápol és eltakar, nagygyá tenni. Az ékesszólásu beszéd után a mi közbecsülésnek örvendő derék póstamesterünk, *Unghváry* Ede állott fel s a negyvennyolcas események történelmi lefolyását elbeszélvén, különösen a szabadsajtórol emlékezett meg, beszédét *Jókai* Mór koszorús költőnk éltetésével fejezvé be. — *Duka* Tivadar, gyógyyszerész, erre elszavalt a „*Talpra magyart!*” hazafias hévvel és gyújtó hatással. Most *Petrasovszky* Leó valkói gör. kat. lelkész

Folytatás a II. mellékleten

költő papunk, lelkesedéssel szavalta el „Március 15“ című saját költeményét, melynek utolsó versszaka:

Föl tehát, föl, édes ifjú társak!
Hadd öleljen a testvéri kar,
Hogy a sújtó visszavonásnak
Átkát sohse lássa a magyar.
Zugjon át ez ősi, szent hazán,
Visszhangozza bércé rónatája,
Amit minden honfi szív kíván:
„Boldoguljon a magyar hazája!”

határtalan lelkesedést keltett. — Végre **Bárczy** Benedek főszolgabíránk emelt poharat a megjelent hazafias gör. kat. klérusért, mely klérus minden örömet és bűt velünk megosztva, nagyságával tündökölt. Beszédét általános helyeslés közt azzal fejezte be, hogy **április hó 11-én** ismét összegyűlünk. Az együtt ünnepelt díszes társaság a haza és a király életésével oszlott szét. *rl.*

Mező-Laborczon, a Kárpátok tövén, a szabadság ünnepét nagy lelkesedéssel ünnepelték meg. Különösen megható volt az állami iskola ünneplése, mely ügybuzgó tanítók vezetése mellett és a nemzeti szinkokárdákkal feldíszített növendékek, szülők, rokonok, ismerősök és számos a tanügy iránt érdeklődők jelenlétében délután 3 órakor folyt le. A növendékek legelőbb is forró imát rebegtek az eget urához, hogy nyujtsa áldását édes magyar hazánkra; ezután az állami tanító, **Szabó János**, magyarázta a növendékeinek a nap történelmi fontosságát és jelentőségét. Alkalmi szavatok mondása és hazafias alkalmi dalok elnéklése után a Himnuszsal zárták be a megható ünnepséget. Estve a mező-laborczi vasuti állomás várótermében ünnepies banketre sereglett össze, úgy Mező-Laborcz község, mint vidékének intelligenciája. A várótermek zsufolóság megteltek. Büszke volt mindenki a szív oldalára feltűzött magyar nemzeti kokárdára, melynek egyik oldalán „Istenért, Királyért, Hazáért” s másik oldalán „Szabadság, Testvériség, Egyenlőség” s „1848–1898” felirások voltak. Minden szív dobbanása azt jelentette, hogy édes magyar hazánk fiai mai napon a szabadság magasztos érzelmének szenteltek lelkes emlékünnepet. Megnyitó beszédet **Klein** Zsigmond dr. körorvos mondott, hiven esetelvén a nap fontosságát. Az eszmékben gazdag megnyitó beszédet viharos lelkes éljenzéssel honorálta a hallgatóság. Utána **Hladonik János** körjegyző szavalta el a „Holtak lázadása” c. hatásos alkalmi költeményt. Erre következett a nemzeti Himnusz elnéklése s rázendült az örökké felejtethetlen Kossuth-nóta. A társas-vacsora most következett, mely alatt több alkalmi hatásos pohárköszöntőt mondtak. A kedélyes vacsora után vig tánmultság kezdődött, mely eltartott világos reggelig. *rl.*

Igy ment végbe az eszme-háromságának a szabadság-egyenlőség-testvériségnek jubiláris megünneplése vármegyénkben.

A **K.-Helmecz** és **Homonna** városok közönségeinek saíntén igen lelkes ünneplését tárgyozó tudósítások, őszinte sajnálatunkra, a „Zemplén” mai számáról lekéstek.

Vármegyei ügyek.

Kinevezés. Főispánunk ömeltósága **Steinfeld** István okl. közs. jegyzőt irnokká nevezte ki a bodrogekői járás szolgabírói hivatalához.

Vásárok. A kereskedelemügyi kir. miniszter megengedte, hogy a Zemplén-vármegye területéhez tartozó **Gesztely** községben a f. évi április hó 12-ére eső országos vásár ez évben kivételesen f. évi április hó 5-én (ötödikén) tartassék meg.

A trakoma-szembetegség szigorú vizsgálatát rendelte el a belügyminiszter. A járások főszolgabírái, mint első fokú közegészségügyi hatóságok, intézkedtek is már, hogy úgy a jelentkező eseléseket, tartalékos katonákat, munkásokat, mint az ujonnan jelentkező lakófeleket is a járásorvosok megvizsgálják.

Állami anyakönyvi statisztika. A sátorlaj-ujhelyi állami anyakönyvi hivatalnál (1898. márc. 12-étől márc. 19-éig) a) házasságot kötött: 2 pár; b) kihirdettetett: 1 egyén c) születési anyakönyvi bejegyzés volt: 16 esetben; d) elhalálozott: 5 egyén.

Hírek a nagyvilágból.

Stefánia özvegy trónörökösne egészségi állapota most már, hála istennek, tartósan igen kedvező.

György görög hercegnek **Kréta** kormányzójává leendő jelölése mindinkább előtérbe lép.

Spanyolország erősen fegyverkezik az amerikai Egyesült Államok részéről fenyegető támadás ellen. Ha csakugyan háborúra kerülne a dolog, Spanyolország tengeri kalóz-hadjáratot fog indítani.

I. Vilmos német császár szobrát Münchenben holnapután lepezik le a Walhallában. A lepezés ünnepségén jelen lesz **II. Vilmos** német császár is.

Hírek az országból.

Öfelsége a király a jövő hó elején hosszabb tartózkodásra ismét Budapestre jön. Öfelsége április hó 10-én fogadja Budapest hódotát. A székes főváros közönsége fáklýásmenetben vonul föl a király elé.

Az április 11-iki nemzeti ünnep iránt benyújtott törvényjavaslatot a Képviselőház egyhangulag elfogadta.

Zichy Jenő gróf ma egy hete indult el Budapestről ázsiai harmadik útjára. A magyar tudósvilág és a nemzet legjobb kívánatai kísérik a nemes gróft hazafias és áldozatra kész vállalkozásában.

Különfélék.

Királyi adományok. Öfelsége a király, kabinet-irodája útján s főispánunk közbenjárásával, **Artim Antal** boksaí lelkésznek, **Farkas Lajos** vajdászkai lelkésznek 25–25 ftnyi, — **Chira** Agoston ulicsi lelkésznek 20 ftnyi, — **Skovrán Péter** a-csebineyi tüzkárosultnak 20 ftnyi, — végre **Andráskó János** palotai, **Mincsik Mihály** f.-csebineyi és **Zékány Tivadar** sz.-keresztúri tanítóknak 15–15 ftnyi legkegyesebb adományt küldött.

Személyi hír. **Dókus Ernő** es. és kir. kamarás, kerületünk szerettü orsz. képviselője, f. hó 18-án a ref. egyház kerületi ügyek intézése céljából városunkban időzött.

A Józsefek, ezek a szeretetreméltó nevet viselő uri emberek, akik az új életre ébresztő évszaknak első nyhe lehelétét hozzák magukkal kalendárijomi kedves ajándékkal, tegnap tartották névünnepeiket. A vármegye Józsefői: **Dókus József** ny. főispán, kir. tanácsos, **Horváth József** árvasz. elnök, **Barthos József** ujhelyi f. sz. bíró, — az állam Józsefői: **Seyfried József** kir. törv. sz. elnök, **Hlavathy József** kir. főügyész helyettes, **Staut József** f. sz. titkár, — a város Józsefői: **Vass József**, **Bajusz József**, **Halász József** és a többi sok-sok József, akiknek száma légió, tegnap egész délelőtt alig győzték fogadni és viszonzni a sok-sok gratulációs jökvánatait, kik őket otthon, vagy hivatalaikban személyesen fölkeresték. Az állam, a vármegye, a város összes derék Józsefői, kikhez mindegyikükhöz külön-külön annál az egyszerű természeti oknál fogva, hogy egy perc alatt két perency kötelességet teljesíteni nem lehet, személyesen nem fordulhattunk, fogadják tőlünk egyenkint is és összességben legjobb kívánataink őszinte nyilvánítását!

Bubics pásztorlevele. **Bubics** Zsigmond kassai püspök — írja a „Pannonia” — ismét pásztorlevelet intézett egyházmegyéje papságához, amelyben felhívja, hogy e hónap 27-én oktassák hiveiket a szöszékről az április 11-iki nemzeti ünnep jelentőségéről. Elrendeli továbbá, hogy április 12-én az elemi iskolákban hazafias ünnepet rendezzenek, amelyet mise előzőn meg. Az ünnepen a plebánosok vagy a tanítók buzdító beszédet intézzenek hozzájuk az ünnep jelentőségéről.

Egyházmegyei közgyűlés. A f. zempléni ev. ref. egyházmegye Sátorlaj-Új-helyben f. hó 18-án tartotta meg rendes tavaszi közgyűlését **Fejes István** lelkész-esperes és **Bernáth Elemér** gondnok kettős elnöklele alatt. A közgyűlés templomi istentisztelettel vette kezdetét. **Janka Károly** s.-a.-ujhelyi s. lelkész, kit ez alkalomra az esperes jelölt ki, imádkozott áhitatos lélekkel. Az elemi fiúiskola termébe vonult ezután tanácskozásra az elnökséggel élén az egyházmegyei kormányzó testület. A közgyűlés megnyitván, **Isaák János** egyh. m. világi tanácsbíró levele olvastatott fel, melyben hanyatló erejére való tekintettel lemond az egyházmegyében 23 évig viselt tisztségéről. Az elnökség már előzetesen levélben kérte őt, hogy vonja vissza elhatározását, de miután elhatározása teljes komolyságát újból kifejezte, a közgyűlés, érdemeinek jegyzőkönyvbe ígatása mellett, fájó szívvel vette tudomásul a lemondást. **Bernáth Aladár** és **Péter Mihály** világi, illetve egyházi aljegyzőknek megválasztván, a hivatali esküt letették. Az esperesi jelentésre került ezután a sor. Örömmel győződött meg az egyházm. a jelentés folyamán, hogy az esperes rendező keze minde-nüvé elér; hogy kormányzói bölcsesége, erélye,

lankadatlan buzgalma, szelid lelke nyomában hogy virázkik fel egyház és iskola. Eppen azon merengett a lélek, hogy milyen kibeszélhetetlen nyeresége lett **Fejes István** az egyházmegyének, hogy ügyei vezetőjének megnyerhette, midőn az esperesi székbe ez előtt három évvel elválasztotta, — éppen nagy lelken esüggött a gondolat, hogy éppen a legválságosabb időkben, megtámadott egészsége mellett is volt ereje az egyházmegyei életet a legáldásosabb utra terelni, mikor valami szokatlan hang érintette meg a füleket. Az első pillanatban himni se akartuk. Ez a szokatlan hang azt jelentette, hogy **Fejes István** esperes visszaadja a nyert megbízást az egyházmegye kezébe, hogy Isten segítségével mellett a reá váró nagyobb feladatoknak szentelhesse idejét, minő a prot. énekügy rendezése, amelynek szálait éppen az ő kezébe tette le az egyetemes egyház bizodalma. Próbálta elnöktársa, próbálta a közgyűlés, próbálta a ragaszkodó szeretet elhatározásától eltéríteni de a magasabb szempontoktól vezetett esperes nem hajolhatott meg szilárd elhatározásában; meghajolt tehát a kényszerítés előtt a közgyűlés, midőn a lemondást azzal fogadta el, hogy elvülhetetlen érdemei jegyzőkönyvben örökíttessenek meg és pedig nem a sablonos formában, de legyen az az egyházmegye szívének hű megdobbanása. Hogy pedig a nyert ígért mellett szorosabb kötelekkel is hozzáfűzessék az egyházmegyéhez, nagy lelkesedéssel **tiszteletbeli esperessé** választott, — amit odamódosított a fehér asztal határozata, hogy az egyházak mint egy ember állanak fel mellette és kivétel nélkül újra **Fejes**-re adják szavazataikat; gondoskodva majd, hogy apró-esepő dolgok vitelére nagy lelkét ne temesse el. Amit a váratlan lemondás alkalmával támadt megdöbbenés tanácsalant percei meg nem adtak, meghozta azt az egyházmegyei gondnok, a **Bernáth Elemér** részéről tolmácsoltaaz újra meg újra feleledt ragaszkodás lelkes pillanata. Szállt az ige: **Egyértelemmel Fejes-re szavazunk!** Itt is, ott is tanácskoztak már is egyesek a módozatokról, hogy miként kevesbbítessék meg az esperesi hivatal terhe, munkája. Az esperesi lemondás hatása alatt folyt tovább a tanácskozás. Elénkobb eszmecsere a lelkeszi fizetések kiegészítéséről szóló törvényjavaslatnál támadt, melyre nézve az előző napon tartott lelkeszi értekezlet határozati javaslatot nyújtott be. Az egyházmegye általánosságban elfogadhatónak véli a törvényjavaslatot, de az egyházi önkormányzatba mélyen benyúló pontokat feltétlenül törleendőnek véli. Jól esett látnunk, hogy világi vezérferfiaink: **Dókus Ernő**, **Meczner Béla**, **Nemes Lajos** és a prot. lelkiismeretnek szinte testté vált ígéje, **Bernáth Elemér** egyh. megyei gondnok: mennyi féltő gondnal, édes szeretettel esüggének egyházunkon! Bizony erőnek lelke ő benők! Sok, inkább házi jellegű, mint a nagy közönséget érdeklő, bár a közügyek oltáraihoz tartozó dolgok, egyházi és iskolai kérdések voltak még szönyegen, amelyeknek felsorolásába nem boesátkozunk. — Még a fehér asztalhoz viszzük el a közönséget, **Bock Imre** jöhrü vendéglőjébe, hol gazdag ebéd várta a tanácskozókat a házi gazdák: **Fejes István** esperes és **Bernáth Elemér** gondnok szíveségéből. A pohárköszöntők sorát a második fogásnál az elnökséget éltetve választékos beszéd keretében **Huttká József** egyházmegyei papi főjegyző kezdette meg, amelylyel aztán megindult, a szeretettől, ragaszkodó tisztelettel, szellemességtől duzzadó toasztok egész sorozata. Beszéltek: **Bernáth Elemér**, **Meczner Béla**, **Dókus Ernő**, **Bernáth Aladár**, **Thuránszky Zoltán** dr. egyh. megyei ügyész, **Lukács Mihály**, **Péter Mihály** és **Janka Károly**. Három órakor aztán a szellemi tápláléknak újból helyet adott a testi eledel. —ly.

Eljegyzés. Nagy-tályai **Szép Sándor** m. kir. honv. főhadnagy hadbíró, **Szép Gedeon** helybeli ügyvéd fia, eljegyezte **Dunkel Ella** kisasszonyt Kassáról. Gratulálunk!

A vasuti állomás kibővítése. Az ujhelyi vasuti állomás pályaudvarának kiépítése köztudomás szerint már munkába van véve. Ezzel kapcsolatosan, mint értesülünk, az állomás épületét is, melyben a pénztárak, étkezőterem és a hivatalos hejiségek is vannak ki fogják bővíteni. Az építkezést, melyre 10,000 forint körüli összeg van előirányozva, a jövő április 24-én fogják megkezdeni s még az idén befejezik.

Színészet Jeleztük már, hogy az ujhelyi színházat a tavaszi szezonra **Tizsay Dezső** miskolczi színigazgató kapta meg. Újabbi értesülésünk szerint **Tizsay** társulata a jövő április 7-én vagy 8-án érkezik városunkba s megnyitó előadását Husvét elsőnapján fogja tartani. Épp egy esztendeje, hogy nem volt színészetünk. Nem kételkedünk tehát, hogy műpártoló közönségünk méltó támogatásban fogja részesíteni, **Tizsay**nak mindig jeles tagokból alakított s bizonyára most is színvonalon álló társulatát.

— **Névnap.** Az újhelyi „Carolineum” leánynevelő-intézet növendékei f. hó 18-án délelőtt szép ünnepet rendeztek. Nevenapját tartották az apáca-kolostor tisztelt és kedves főnöknőjének, *Cirilának*, s ez abból állott, hogy az ünnepelőbe öltözött leánykák, serege virágokkal, ékes felköszöntőkkel kedveskedett s zene- és énekek változatos előadásával nagy örömben részesítette szép és nagyközönség jelenlétében tisztelőik és szeretetük kifejezése gyanánt jó főnöknőjüket.

— **Halálozások.** *Egyed István* m.-izségi ev. ref. tanító, munkás életének 38. évében f. hó 10-én esőndesen elhunyt. A gyászszertartáson ott voltak kártársai testületileg és szeretetük jeléül díszes koszorút helyeztek ravatalára. A temetésen a helybeli és vidéki közönség igen nagy számmal vett részt, hogy lerójják kegyeletüket tanítómesterük iránt. Nyugodjék békével!

— *Zimmermann Adolfné* szül. *Spitz Janka* Mádról, ugy a maga, mint gyermekei és a kiterjedt rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel jelenti a legjobb, legönfeláldozóbb férjének, apának, nagyapának, apósnak és testvérnek: *Zimmermann Adolfnak*, élete 63. évében, hosszas szenvedés után f. hó 15-én Budapesten történt elhunytát. A megboldogultnak hült tetemei Mádon helyezettek örök nyugalomra. A. e!

— **Itt a snepf!** A tavasznak eme izletes vadja, a misztikus életű snepf madár, vándorutjában már hozzánk ért. A szerencsés kezű nimród, aki az elsőt e hó 17-én este hat óraker ejtette el, *Földváry Arpád* honvéd-százados volt.

— **Nyilvános felolvasás.** A s.-a.-ujhelyi iparosok önk. egyesülete f. hó 13-ára hirdetett ingyenes nyilvános felolvasását, tekintettel arra, hogy ugy tagjainak, mint a nagyközönségnek mennél tömegesebb részvételre nyujtson alkalmat, ma vasárnap f. hó 20-án tartja meg, a *Friss-féle* vendéglő nagytermében. — A felolvasást *Némethy Bertalan* hitk. titkár tartja, ezt követi *Deutsch Honor* k. a. által előadandó „Monolog,” a szüneteket pedig *Werner Sárika* cimbalomjátéka tölti be.

— **Eltűnt egyén.** *Schvarcz Gyula* újhelyi lakos vasúti kalauz még f. hó 15-én bejelentette a rendőrségnél hogy *Schön Ferenc* debreczeni származásu 24—29 év körüli szobafestő segéd, aki a múlt évi július hava óta lakott nála, minden holmiját s igazolványát lakásán hagyva, hazulról eltűnt. A rendőri körözés dacára máig még semmi hír sincs az eltűntről.

— **Tűz.** Ma egy hete esti félkilencor a város délkeleti részén, a Bereczki-utca végén, a vasúti pályatesthez közel épült nagy csűr, melynek *Nyeviczkey József* a tulajdonosa, belülről kigyuladt és teljesen leégett. A magánosan álló épület égése nagy riadalmat okozott a városban, mert a magasan csapkodó lángkévek fénye szinte az egész várost s a nyugati háttért képező hegyek ormait is bevilágította. A tűzoltók, élükön *Juhász Jenő* főparancsnokkal, korán ott termettek ugyan, hanem a gyorsan elharapódzott tűzzel már nem bírtak. Az oltás nehezen ment, mert a csűrben *Bettelheim Mór* bérlő állítása szerint harminc szekér széna égett. A tetőzet biztosítva volt, a széna azonban nem s így a bérlőnek, kára beleszámítva az épületben lévő életnemiekben támadt kárt is 5—600 forint körül járó összegre tehető. Másnap reggel a tűzrendőri szemlét teljesítő *Schmidt Lajos* rendőrtanácsos s a kiküldött esendőrségi közegek kinyomozták, hogy a tüzet pajkos fiuk, névszerint *Nánár Jancsi*, *Demeter Józsi* és *Zámbo Gyula* 10-12 éves fiuk gondatlansága okozta. Ezek délután a csűr ajtaját kinyitották s bent cigarettélre gyújtották s így az eldobott cigarettesutkáktól gyuladt meg a széna, a mit a gyerekek, saját bevallásuk szerint, igyekeztek ugyan eloltani, de hogy az oltás nem sikerült, megmutatta a szomorú következtetés.

— **Hímen.** *Gerenday Béla* akad. szobrász, főv. biz. tag Budapesten f. hó 12-én tartotta esküvőjét a Kálvin-téri ref. templomban *Szöllösi Alice* k. a.-al, *Szöllösi Gyula* heves-megyei nagybirtokos és a Szegi-gőzmalom részv. társ. vezérigazgatójának magas miveltségű, kedves leányával. Gratulálunk!

— **Vig hazautazás a vásárról.** Szürnyeg községből írja tudósítónk: Az itteni elüljárók *Tusai Mihály* helybeli lakost fogadták meg fuvarosul magok alá a gálszécsi vásárra. A vásár az illetőknek jól sikerülvén, a fuvaros uton-utfélen jó áldomásokban részesült és hajtott is haza felé szokása szerint *keményen*; mignem a jesztrebi határban a szekér bedülvén a sánca, berántotta a lovakat is, melyek a sáncaomlott emberekre hullottak annyira, hogy némelyikük majdnem odafulladt. Jelentékenyebb baj azonban nem történt annál, mint hogy egy embernek a lába kifecamodott, a másikkal meg az arcán csinált a pipaszár egy kis folytonossági hiányt.

— **Eljegyzés.** Mező-Laborczon folyó hó 14-én jegyezte el *Rétyi Gazda Sándor* állomásfőnek kedves *Erzsike* leányát *Ambrus László* vasúti

távírász, amit szükebb barati körben igen kedélyesen ünnepelt meg az uri kedves család. *rl.*

— **A sárospataki Irodalmi Kör.** március 3-án délután 3 óraker tartotta ez idényben utolsó felolvasó-ünnepségét. Euttal *Buza János* gimn. tanár tartott felolvasást az *állatok szaporodásáról*. A közönség, melyben a nők is tekintélyes számmal voltak képviselve, csaknem teljesen megtöltte a tornacsarnok szép nagy termét s mindvégig nagy figyelemmel, sőt élvezettel hallgatta a könnyed modorban, világos érthető nyelven tartott itt-ott egy-gy élceel, humoros megjegyzéssel fűszerezett előadást. Az előadó, miután rövid bevezetésben ismertette a növény- és állatvilág felől korábban uralkodott téves felfogásokat, amelyek minden létezőt az ember szempontjából fogtak fel, az ember kedvéért teremtettnék vélték, — áttért tulajdonképeni tárgyára — az állatvilág különböző szaporodási módjainak ismertetésére, és sorban ismertette és részben ábrákban, preparatumokban bemutatta az ázalagok, korallok, giliszták, cse-rebogorak (s filoxera,) békák és madarak életmódját és szaporodását, fejlődésük körülményeit, felsorolva mindenütt a más-más fajnál található eltéréseket is. Előadása igazán a tudomány népszerűsítése volt s a közönség méltán hálás lehet az *Irodalmi Kör* iránt mely e felolvasásokat rendezte. Ugy értesülünk, hogy az Irod. Kör e felolvasásokat a jövő télen is folytatni fogja és pedig még nagyobb kiterjedéssel, mint most. A főiskolai énekkar ezuttal is dicséretreméltó módon hozzájárult az ünnep sikeréhez, ugy bevezetőül, mint befejezőül egy-egy megható *kuruc-dalt* mondva el a szokott szabotossággal. *rl.*

— **Legújabb az amerikai here ellen.** Azon magkereskedők, kik elárasztották hazánkat amerikai lucerna és lóheremaggal, ellentétbe jutottak végre kormányukkal is. Ugyanis a földmívelési miniszternek 1894. eln. szám alatt tegnap kelt rendelete érkezett az állami magvizsgáló állomásokhoz, melyben ezeknek meghagyják, hogy tartózkodjanak az amerikai lucerna és lóheremagleplombosításától és így jóváhagyta a miniszter a magvizsgáló állomások azon eljárását, mely szerint az amerikai heremag ölmazárolását eddig is visszautasították. Azon körülményből pedig hogy a magyar kormány szükségesnek látta az amerikai heremagot az állami ölmazárolástól eltiltani, világosan kitűnik, mily alapos jogosultsága volt azon mozgalomnak, melyet ugy a budapesti állami magvizsgáló állomás, mint az országos magyar gazdasági egyesület, de különösen *Mauthner Ödön* magnagykereskedő cég indított az amerikai lóhere és lucerna ellen. E törekvésében *Mauthner* nem tántorította el magát sem a többi magkereskedő egy részének *Haldek*, *Deutsch*, *Frommer* nyilttéri nyilatkozatai, sem a száz- és százazekre menő szépítgetést és támadást tartalmazó körleveleik által. Kivánatos, hogy a fentemlített rendeletnek meg legyen az üdvös hatása és ugyszólván kötelessége minden tisztességes és hazafias kereskedőnek, hogy kivegye maga részét abból a küzdelemből, mely a veszedelmes és káros amerikai lucerna és lóhere ellen irányul.

— **Hernyóirtás.** Elérkezett a hernyóirtás ideje. Ebből az alkalomból a város elüljárósága falragaszok és dobszó útján figyelmezteti a birtokos közönséget kötelessége teljesítésére. Akik eme felhívásnak, helyeseben a mezőrendőri törvény rendelkezésének nem tesznek eleget, szigorú pénzbüntetéssel lesznek sutva.

— **Tavaszi hírek alvidékünkéről.** Kesznyétenből írják nekünk: A tavasz közel van, a nép munkáról gondoskodik. Szánakozva hall szomorú híreket a tévutra vezetett bodrogközi magyarokról. Vidékünkön, hál Isten, nincs nyoma a népbolondítóknak. A sarkadi uradalom már nagy részben szerződött is a munkásnéppel, ugy az aratásra, mint a kukorica földek megmunkálására nézve. A kukoricaföldek után holdanként 20 kereszt buza terményt kell a táblákról a tarjakra szállítani és a kukoricatermény feles a munkással. És hogy itt a béke meg nem zavartatott, annak legfőbb oka az, hogy a népet félrevezető és lázító néplapok népünk között nincsenek elterjedve. *rl.*

— **Tüzeset** *Ladmozson* f. hó 17-én este a *Lévai Károly* istállója kigyuladt. A szegény embernek két vemhes tehene, és két lova odaégett. A tűz vigyázatlanságból eredt. Az épület biztosítatlan volt. *rl.*

— **Péchy Nándorné**, okleveles szülésznő, ki Ungvárt a szülészeti tanintézetben mint főbába négy évig alkalmazva volt, ajánlja kézséges szolgálatát városunk s környéke családköreinek becses figyelmébe. Lakása: Papsor-utca Szedlák-féle ház.

— **A csuzos és közsvényes** bántalalmakban szenvedőkre nagyon érdekes a *Dr. Johnsen-féle* kenőcs leírása, melyet mindenki, ki címét a *Zoltán-féle* gyógyszerháznak (Budapest, Széchenyi-tér megkülödi, ingyen kapja. E szer használatával elkerülhetők még a gyógyfürdők is, mert

hatása oly kitűnő, hogy a legmakaesabb bajt is biztosan orvosolja. Kapható: *Wdder Gyula*, *Kincsesy Péter* és *Cs. Buday Akos* gyógyszer-táraiban S.-A.-Ujhely, hol üvegenként 1 firtét kapható.

— **Kerékpárt vásárlók** figyelmébe ajánljuk *Kornstein J.* helybeli jó hírnevű cégnek lapunk mai számában megjelent hirdetését.

Menyaszonnyruha-selyem 65 krtól

14 firt 65 krig méterenként, — valamint fekete, fehér és szinés **Henneberg-selyem** 45 krtól 14 firt 65 krig méterenként — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. **Privát-fogyasztóknak** postabér és vámmentesen valamint házhoz szállítva, — mintákat pedig postafordultával küldenek

Henneberg G selyemgyárai, (cs. és k. udvari szállító) **Zürichben.**

— Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó. —

Irodalom.

A *„Vasárnapi Ujság”* március 6-iki száma 21 képpel s a következő tartalommal jelent meg: „*Lotz Károly* ünneplése” (képekkel, fényképek és *Jantyk Mátyás* rajza után). — „*Első bánat.*” *Lamartine* költeménye. Fordította *Hegedüs István* — *Regénytár: „Hányan vagyunk még?”* *Elbeszélés.* *Irta Jókai Mór* (Goró Lajos rajzaival); „*A francia zászló.*” *Verne Gyula* új regénye (a francia kiadás eredeti illusztrációival). „*Orosz arany.*” *Elbeszélés.* *Irta Huan Mee*, fordította *L. F.* — „*Ujabb hírek az aranyországból.*” — „*Az ősfoglalkozások*” (képekkel *Herman Ottó* új könyvéből). — „*A budai új szerb püspök*” (*Bogdanovics Lukiján püspök* areképeivel). — „*A törvény elbete.*” *Életkép* (*Jantyk Mátyás* rajzaival). — „*A Maine amerikai hadihajó elsüllyedése*” (képpel). — „*Párisi divattudósítás.*” (divatképpel). — *Irodalom és művészet*, *Közintézetek és egyletek*, *Sakkjáték*, *Képtalány*, *Egyveleg*, stb. rendes heti rovatok. A *Vasárnapi Ujság* előfizetése negyedévre 2 ft, a „*Politikai Társulat* kiadóhivatalában. (Budapest IV., egyetem-utca 4 sz.) Ugyanitt megrendelhető a „*Képes Néplap*” a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félve csak 1 ft 20 kr.

A *„Magyar Könyvtár”* küllni füzettel ünepeli meg a március 15-iki nagy évfordulót. A vállalat számára szabadságharcunk történetének egyik legalaposabb ismerője, *Gracza György*, irt egy „1848. március 15.” című kis munkát, mely a lehető legrészletesebben mondja el a nagy napnak eseményeit, természetesen kiterjeszkedve annak közvetlen előzményeire és következményeire is. Az élénk és meleg hangú előadás kellemes olvasmánygy télszi a füzetet, melynek most, a nagy évforduló alkalmából bizonyára óriási kelendősége lesz. Tanárok és tanítók kétségkívül ajánlani fogják az ifjúságnak is, hiszen a füzete ára — 15 krajcár — a szegényebbek részére is lehetővé teszi megszerzését. Megrendelhető a „*Magyar Könyvtár*” kiadóhivatalában *Lampel R.* (*Wodianer F.* és fia) *Andrássy-út 21.* és *Ujhelyi Lóvy Adolf* könyvkereskedéseiben.

Egyesületi élet.

Meghívó. A Zemplén-vármegyei kaszinó t. tagjait 1898. évi március hó 20-án délután 2 óraker a kaszinó termeiben tartandó

évi rendes közgyűlésre

szivesen meghívom:

A közgyűlés tárgyai:

1. Évi jelentés; 2. a választmány által megvizsgált számadások felülvizsgálata; 3. 1898. évi költségelölirányzat; 4. Esetleges indítványok.

Hazafias üdvözléttel:

S.-A.-Ujhelyben, 1898. március 12.

Molnár István s. k. elnök.

Meghívó. A S.-A.-Ujhelyi Kereskedelmi Társulat közgyűlését vasárnap, márc. hó 27-én, délután 3 óraker tartja a Városháza nagytermében.

Az országos balneologiai egyesület

évi közgyűlését folyó évi március hó 27-én d. e. 10 óraker a budapesti kir. orvosegyesület házában (VIII. Szentkirályi-utca 21. sz.) fogja tartani.

A homonnai kerületi betegsegélyző pöntár közgyűlési küldöttjei a f. évi március hó 25-én, határozatképtelenség esetén március hó 27-én délután 2 óraker a „*Stefánia-szálló*” nagytermében tartják, most már V. évi rendes közgyűlésüket.

Nyilvános számadás és nyugtató.

A varannai önképző és önszegélyző iparos egyesületnek február havi nyilvános táncmulatsága alkalmával.

Összes bevétele volt . . . 65 ft 50 kr.

Összes kiadása volt . . . 49 ft 70 kr.

Tiszta jövedelem: 15 ft 80 kr.

Mely összegből 5 ft a varannai községi kisedővónak; ajándékozttván, 10 ft 80 kr az egyesületi alaphoz esatoltott.

Ez alkalmával felülfizettek: *Mandel Lipót* (N.-Ráska) 5 ft., *Werner Gyula* 2 ft 50 kr., *Diószeghy János*, *Sampel Nándor*, *Friedmann Vilmos* dr., *Füzesséry Pál*, *Pereszlényi István* 2—2 ftot., *Bolgáry Andor*, *Gaál Sándor*, *Laeman Ernő* (A.-Hrabóc), *Loisch Béla* 1—1 ft. *Pikna Pál*, *Sztankó László*, *Staut Dezső* és *Ungerleider*

S. 50—50 kr. Fogadják a nemesszívű adakozók hálás köszönetüket.

Kelt Varannón, 1898. márc. 10-én.

Csalfa József   Bunyacziczky József
Firpák Imre   egyesületi pénztáros.
egyesületi ellenőrök.

Nyilvános nyugtató.

A mező-laborcezi állami iskola részére a f. évi febr. 5-ikén adott jótékonycélú mulatság alkalmával Gojdiés Antal görögnyelvi körjegyző 2 fttal felülfizetett, mely összeg véletlenségből a multi nyilvános számadásunkból kimaradt a mit is ezennel nyugtat köszönettel:

A rendezőség.

TANÜGY.

A Zemplén vármegyei Tanító-Egyesület hivatalos rovata.

— Rovatvezető: Schneider Jakab, —

Kéziratok a rovatvezetőhöz S. A.-Ujhelybe küldendők.

Néhány szó a természettudományok népiskolai tanításáról.

Tulajdonképpen egyenes felhívást, buzdítást kellene írnom, melyben a természettudományok rendszeres tanítására hívnám fel igen tisztelt kartársaim figyelmét. Mert bizony — sajnos — alig van egy pár népiskola még napjainkban is, melyben a természettudományok akár csak kezdetleges alakban is taníthatnának.

Felhívás tételétől nem várván nagyobb eredményt, inkább fel fogom tüntetni a természettudományok tanításának fontosságát, rá fogok mutatni az általuk elérhető eredményekre s ki fogom mutatni, hogy a nem tanítás meggátolására felhozni szokott okok mindegyike tarthatatlan.

Általánosan ismert a népiskolai tanítás azon feladata, mely szerint ennek célja a tanulók azon nagy részét, kik további iskolázásban részesülni nem fognak, oly ismeretekkel látni el, melylyel azok az életben helyüket sikeresen megállhatják, különösen pedig értelmes földművelők lehetnek.

Ily ismeretekül az írás-, olvasás- és számolásán kívül különösen a természettudományi ismeretek kinálkoznak.

Nem elméleti ismereteket, száraz törvényeket értek természetesen, hanem ezeknek a gyakorlati életre való alkalmazását. Mily más-ként végezhető dolgát a természeti tüneményeket, azok okait, lefolyását és különösen következményeit ismerő földműves, mint olyan, ki ezek híján a legnagyobb mértékben ki van téve a találgatásnak, a véletlen legtöbbször kétése esélyeinek!

E gyakorlati fontosság mellett nem csekélylendő azon eredmény sem, melyet a természettudományok tanítása által az értelem fejlesztésében s ez alapon különösen a babona kiirtásában érhetünk el.

De minden elméleti fejtegetés helyett álljon itt egy pár a mindendapi életből vett eset, mint a természettudományi ismeretek gyakorlati alkalmazása, mely egyszerűen szépen tünteti fel az ezen ismeretek alkalmazása által elérhető eredményeket is.

Ott van mindjárt a szántás és a többi földmunkák. Ha megtanulja a gyermek, miszerint a víz fagyáskor kiterjed s rámutatunk az ez által elérhető azon eredményre, hogy az őszszel felszántott föld rögeinek üregeibe kerülő víz téli fagyáskor kiterjedése által a rögöket szétrombolja s így a földet előkészíti, porhanyítja a tavaszi megmunkálásra: akkor bizonyára minden igyekezetével arra fog törekedni, hogy tavasszal megmunkálendő földjét még őszszel felszántsa.

Ha a hajcsövességnél megtanítjuk, hogy keskeny nyílásokon a víz alsóbb helyről is föl-emelkedik s megértetjük, hogy a laza talaj üregei mint az általaj nedvességét felvezető ily hajcsövek szerepelnek: akkor nem mulasztja el megszikkadt s így hajcsövekkel kevésbé bíró talaját megporhanyítani, ez által a száraz fel-talaj nedvesítésére szolgáló hajcsövekkel ellátni boronálás, vagy kapálás által.

Vagy pl. vegyük a jó és rossz meleg-vezetők gyakorlati jelentőségét s ezek alkalmazását a mindennapi életben.

Igen jellegzetes példát hozhatok fel a hang-és fénytan köréből, melynek eredményét magam is tapasztaltam. Ismeretes az erős menydörgéstől való félelem s az annak bekövetkezésekor való megijedés. De ha a hang és fény terjedési sebessége alapján megértetjük azt, hogy a tünemény (azon alakjában, melyben tőle félünk: elektromos becspás) már a villámlás pillanatában, tehát a menydörgés előtt megtörtént: ez által megszüntethetjük a menydörgéstől való

félelmet. A villámlással kapcsolatban emlitem fel, miszerint szintén természeti ismeret nyújtása mellett lehet megakadályozni ama rossz szokást, hogy zivatarok alkalmával nagy fa alatt keresünk menedéket.

Bizonyos természeti jelenségekhez (ide hallatszik a szomszéd falu harangja: eső lesz stb.) fűzött részben babonás, részben ok nélkül hozzá fűzött következtetések természettudományi ismeretek alapján részben megmagyarázhatók, részben megcáfolhatók.

Bolygó-tűzek, lidére-fények kevés vegytani ismerettel könnyen megfejtethetők.

De nem folytatom tovább a példák keresését. A felhozottak s a hozzájuk hasonló s könnyen található számos példa kézzelfoghatólag bizonyítja a természettudományok népiskolai tanításának fontosságát s élénk állítja az ez által elérhető eredményeket.

Hátra van még, hogy a nem tanítás támogatására felhozni szokott okok tarthatatlanságát bizonyítsam.

Egyik gyakran felhozott ok az idő kérdése. Tarthatatlan, mert hisz nem okvetlen szükséges, hogy a természettudományi ismereteket mint külön tárgyat, külön tankönyvből, külön időben tanítsuk. Természettudományi olvasmányok igen sikeresen használhatók fel bizonyos módon kezelve ily irányu tanításra.

Egy másik, szintén igen gyakran felhozott ok a nem taníthatás mellett az, miszerint a szegény falusi iskolák nem rendelkeznek a sikeres tanításhoz megkívántató eszközökkel. Hármaskból tarthatatlan kifogás. Sok természeti tünemény szemléltethető magában a természetben, a mindennapi életben, pusztán csak a tünemény lefolyásának tervszerű megfigyelésére kell ráirányítani a gyermekek figyelmét.

Sok természeti tünemény szemléltetésére egyszerű, a háznál is felfalálható s eredetileg más célra készült eszközök is megteszik a szolgálatt.

Végezetre pedig az ugy nevezhető különleges természettani készülékek közül sok elkészíthető a tanító által házilag, esekély árba kerülő anyag beszerzés után. Természetesen ehez a tanító részéről ügybuzgalom, különösen pedig az eszközök készítéséhez szükséges ügyesség kívánatik.

Legnagyobb a baj abban, hogy a tanító nagy része a természettan tanításának módszerében, a kísérletek végrehajtásában s különösen az ezekre vonatkozó találmányokban nem eléggé járta.

E bajon jövőre nézve mindenesetre első sorban a képezési oktatás van hivatva segíteni, de a jelen érdekében is tehetünk valamit. Ily irányu teendőinkről a t. Rovatvezető ur engedelméből egy más cikkecskében fokok egyet s mást elmondani.*

Kötecs István.

* Mindenkor szívesen megnyitjuk e hasábkot bárhonnanjött tanulságos cikkecskének, mennyivel szívesebben tesszük azt a tanítók tanítóival szemben, kik a tanítóképző szűk elméleti műhelyéből kilépve, a gyakorlati élet tág mezején is utmutatókú szegődnek hozzánk. R.-vezető.

R.-vezető postája.

Zs. B. Varannó. — Jövő számban.
B. K. Bereczki. — Csak a jövő számban jöhet.

CSARNOK.

Mátkámhoz.

Tőlem oly messze távol angyalom,
Szerető édes — kedvesem,
Gondolsz réám gyakorta ugy-e bár?
És nem felelész el soha sem?

A távolság közöttünk s az idő
Akármily nagyra nőne fel,
S bármily goromba volna végzetem,
Szíved ne távolítsa el.

Szeress miként szerettél addig is,
Szegény sorsomban meg ne vess,
Kerüld el a hiúság álmait,
A rangot s módot, mely üres.

Hiven szeress, miként szeretlek én,
S a sors bármily határozott,
Ne vesd meg érted égő szívemet,
Légy állandó s határozott!

(Szegeden, 1898. márc. 14.)

Móricz Lajos.

Levél a szerkesztőhöz.

Lugos, 1898. márc. 6.

T. szerkesztő ur!

Folyó évi január hó 25-én kelt és beces lapja 5-ik számában megjelent levelemben tett ígéretem beváltásául van szerencsém a románokról, Lugos s specialitásáról, a következőkben referálni.

Lugosnak összesen 12,489 lakója van. Nemzetiségre nézve így oszlanak fel: magyar 1807, német 5152, román 5277, tót 34, szerb 67, vend

19, horvát 3, egyéb 130. Vallásra nézve: r. katolikus 5038, görög keleti 4560, görög katolikus 804, izraelita 1303, ág. ev. 481, ev. ref. 296, unitárius 6, egyéb 1.

Ebből kitűnik, mily rettentően vegyes Lugos lakossága; de kitűnik az is, hogy törzslakói románok.

Hazánk e „nebántsvirágainak” politikai magatartásukról nem szólok. Ez sem célo, sem feladatom. Eléggé ismeretes az a fővárosi lapokból. Csak annyit mondom, hogy ama közmondás, amely a tótokról szól, t. i. „fogadd be” stb. nagyon pászol reájuk is.

Politikai jogaik gyakorlásában a lugosi románok, különösen a görög nem egyesültek, a passzivitás terén állanak. Semminemű választásban részt nem vesznek, s ha a városi választásoknál mégis megjelennek, legfeljebb tiltakoznak a fennálló jogrend ellen, aztán tüntetve ott hagyják az üléstermet.

A görög katolikusok temploma egy modern stílusban épült szép és dus aranyozással díszített templom, a főpíacra áll. Tornyában állandó tűz-őr lakik, aki minden óranegyedben a szélrőzsa minden irányában kürtszóval adja tudtul ébrenlétét, egyszersmind megnyugtatva a lakosságot arról, hogy tűz nincs sehhol, mert ellenkező esetben ő az első, aki a haragnak félreversével s bizonyos számú ütéseivel tudtul adja a tűzoltóknak, hogy a város mely kerületében van a veszedelem.

A gör. katolikusoknak a káptalanja is itt székel. A káptalan feje, a püspök, Radu Demeter dr. Midőn tavaly elfoglalta székhelyét, a tulzók „egy boldogabb (?) jövőhöz vezető vezércsillagot” láttak benne, és így is üdvözölték. Azonban csak nem rég adtak családúknak keserves panaszokban kifejezést egy budapesti lapban. Mert a püspöknek, aki valóban egy nagyon tapintatos magyar egyházfőnök bizonyult, esze ágában sincs a tulzók reményeinek megvalósításához eszközül szolgálni. Most már folyékonyan beszéli a magyar nyelvet, magyarul tősztozik. Megjelenése impozáns, rokonszenvet keltő. A mióta itt van 28 g. keleti család tért át a gör. kat. vallásra.

A görög keletiek temploma egy hatalmas, óndszerű épület, egy fallal körükerített nagy tér közepén áll. Ezen a téren tartják a románok népünnepeiket, előtte pedig a keletre emlékeztető bazár, árucsarnokok húzódnak félkörben. A templom tövében, a templom udvarával közvetlenül összeköttetésben van a románok fő középülete a „Hotel Concordia”, amelyben van kaszinójuk, szállójuk, bál, hangverseny- és tanácskozótermük. Ugyancsak a hotelnak kerti helyisége Lugoson egyetlen a maga nemében, és nyáron az összes intelligencia találkozó helye, hol az ide tévedt magyar a „Nika” cigány andalító zenéje mellett elmerenghet azon, hogy „Istenem be szép egy ország is ez a Magyarországnak, hol annyi féle nyelven beszélnek, még magyarul is.”

E templom védőszentjének napján, aug. 27-én, tartatik itt a két országra szóló „ruga” búcsú alkalmul szolgáló az egyházi szempontból történet gyűlekezésük politikai ügyeik elintézésére is. 1896-ban pl. olyan világra szóló volt a ruga, hogy a tekintélyesebb fővárosi lapok külön tudósítokat küldtek Lugosra, akik 5 napon át (addig tartott a ruga) naponként hasábkokra terjedő tudósításokat küldtek lapjaik számára.

Ugyan ez alkalommal legalább 12 délvidéki is erdélyi román daloskór, ezekre menő oláhság, pórnép úgy mint ur, vezető férfiakkal, papjaikkal együtt 5 napig tartották tanácskozásaikat a két párt — tulzó és türelmi — egyesítése tárgyában. Minden délelőtt istentiszteletet tartottak, délután üléseztek, tanácskoztak, este pedig népünnepeik voltak; hangversenyek a kitűzött fényes pályadíjak elnyeréseért, szini előadások stb. tartattak. Utolsó nap, a mulatságok soroza át egy fényes elit-bál rekesztette be, amelyre a meghívók természetesen oláh nyelven szóltak. A táncrend, minden román mulatságon, kevés változtatással így szól:

Ordinea jocurilor.

1. Lugojana	7. Hara si Serba
2. Vals	8. Vals
3. Cadrilul I.	9. Cadrilul II.
4. Ardeleana	10. Polca française
5. Polca mazar	11. De dor si pe picior
6. Romana	12. Lugojana.

Ezen a táncrenden csárdást senki még nagyító üveggel sem fedezhetne fel.

A bálon a hölgyek és urak legnagyobb részt román nemzeti öltözetben jelennek meg; arannyal, ezüsttel, pénzemekkel és drága kövekkel gazdagon kivarrott egész vagyont érő toaletteket lehet ott látni. Akik pedig párisi divat szerint öltözködnek, azokon is olyan öltözékek vannak, hogy az udvari bálokon sem látni különket. Egyáltalában a román hölgyek óriási luxust üznek öltözékek dolgában.

A románok egy különös vallási szokásáról is megemlékezem. Ez most épen időszerű. Az idegen előtt, mikor a farsang a vége felé közeledik, feltűnik egy sajtáságos kalapáló éles hang,

amely a város különböző pontjain éjjel-nappal visszhangzik, még pedig minél közelebb vagyunk a husvéthoz, annál erősebben. Ez a „tika-taka”. Két kötélnek függ egy 1—2 m. hosszú db. deszka, annak neki esik egy suhanc két fakalapáccsal, s addig püföli, míg a lélegzete el nem áll; s ha kidül, egyik a másiktól kapja el a kalapácsokat a kalapáccsal folytatandó, s ez így tart 7—9 héten át. Mig nagy esütőtökön a két templom erkélyére is felhuznak egy 3—4 m. hosszú deszkát, s a f. vidéken szokásos kelep helyett ezt a deszkát püfölik a feltámadásig. Ez csak Lugoson szokásos; eredetét, magyarázatát senki sem tudja. Eltöröltetését megkísérlette a fülsiketítő lármát szenvedni nem bíró másvallású lakosság, felebbezésével azonban azért, hogy ez vallásos szokás, a ministérium is elutasította.

Szokásban, nyelvben, egyszerűval mindenben izoláltan áll itt a magyar a saját hazájában. Az iskolák lassan az egybeolvasztás nagy munkáján fáradoznak, de hogy mikor fogja fáradságukat a kívánt siker koronázni: az a jövő titka. Tisztelettel: **Kiss Istvánné.**

Közgazdaság.

Nehány szó a vicinális utadóhoz.

A »Zemplén« folyó évi 4-ik számában Czuk I. aláírással egy kimutatás jelent meg, mely által cikkiró a közönséggel azt akarja elhitetni, hogy mily nagy összeg pénz vesz kárba évenként amiatt hogy a községi utimunka teljesítése az egész vármegyében készpénzfizetés által nem valósítható. Ugyanazon cikk jelzi azt is, hogy e szakra mérnöki hivatalok alkalmaztatnának és pontos számokkal fel van tüntetve, miszerint ellenőrzés hiányában 100,000 forintja pusztul el évenként a vármegyének.

Ez így a papiroson nagyszerűn van feltüntetve és a dolog gyakorlati oldalát nem ismerő szörnyűködve olvassa a veszteségeket. De ha megnezzük a megyei utadók hátralékának kimutatását, abból elég világos képét látjuk annak, hogy a nép erőtlen a pénzfizetésre; a számar-, ló- és ökrigából pedig nem lehet kiszorítani a 100,000 forintot.

Továbbá a figyelmes szemlélő előtt a cikk sorozatából az is látszik, hogy ezen nagy összeg, hez ellenőrzők, felügyelők, mérnökök, útibiztosok-műszaki tanácsadók felállítása hozatnék javaslatba...

Nagy munka ez kérem és mégis könnyebben megoldható más uton, de nem a cikkiró tanácsa szerint; mert ugyan nem szivesebben ledolgozza é a szegény nép a maga közmunkáját saját határában, mint 6 forintot fizessen; és hol keresse meg ezen összeget? Vagy olyan könnyű munka az a végrehajtás?!

Csinálja meg minden község a maga vicinális útját és járjon jó uton; megtörténik pedig ez 10 év alatt, csak intézkedni kell a községek előjáróinak. A megyének elég a megyei út feletti ügyelet.

Azt írja cikkiró, hogy évenként 100,000 forint vesz kárba. Dehogyan vesz kárba, megmarad az a szegény népnél sóra. kenyérré s ruházatra; erre még nagyobb szüksége van, mint a vicinális útakra.

A kézi munkát nem kell elvenni a néptől, s ha csak kikerülhető, pénzfizetéssel nem terhelni azt.

Nagyobb jótétemény az a népnek, ha 100,000 forintja megmarad, mintha a vicinális utakba temetnék évenként e sok verejtékes keresményt.

Igy vélekedik ezen ügyről az alföldi szegény földmivelő.

Kesznyéten községtől, a megyei úttal összekötte, most is egy gyönyörű vicinális utvonal megépítését kezdte meg a kesznyéti lakosság; az árkolást a gyalogérő, a homokolást az igéserő által végezteti a községi előjáróság; e munkálatnál felügyelettel van a járási utibiztos és utkaparó. A munkálat szépen halad, néhány év alatt jó uton lehet bejutni Kesznyétre és nem kerül a szegény népnek egy krajcárjába sem! B.

Tenyészbika-vásár. Az Abauj-Torna-vármegyei Gazdasági Egyesület Kassán a folyó évi április 4., 5. és 6. ik napjain díjazással egybekötött IV. tenyészbika vásárt rendez. A vásáron résztvehetnek: Abauj-Torna-, Borsod-, Gömör-Sáros-, Szabolcs-, Szepes-, és Zemplén vármegyék, valamint Kassa szab. kir. város tenyésztői; azonban pénzbeli díjakra csupán Abauj-Torna-vármegyei és Kassa városi, míg diszoklevélre minden kiállított pályázhatik.

Vármegyei Hivatalos Rész.

T. Zemplén-vármegye törvényhatósági bizottságának S.-A.-Ujhelyben, 1898. február hó 23-án tartott közgyűléséből.

17/2112 sz. Olvastatott a nmságu m. kir. kereskedelemügyi minister f. évi január hó 10-én

33201/97. sz. a. kelt intézvénye, amelylyel a **kazán vizsgálati eljárási költségeknek az egyes magánfelek közötti megosztása** tekintetében a kazánvizsgáló biztosokhoz intézett körrendeletét a vármegye közönségének tudomás és mihez tartás végett megküldi.

A vármegyei hatósági bizottsága a körrendeletet, határozatainak az utazási számlák felül vizsgálatánál és érvényesítésénél leendő megtartása végett — a vármegye főszámvevőjének — továbbá az összes kazánvizsgálókkal leendő közlés végett a 10 járási főszolgabíróknak kiadatul rendelvén, a X. ik kazánvizsgáló kerület biztosát figyelmezteti, hogy az ugyanegy vidéken lé ezó kazánok vizsgálatát különösen a cséplések előtt lehetőleg egy utazással foganatosítsa.

Kmft.

Jegyzette és kiadta:
Thuránszky László,
tb. főjegyző.

Másolat.

Kereskedelemügyi magyar kir. minister. — 33201/97. szám — Valamennyi kazánvizsgáló biztos urnak. A kazánvizsgálat eljárási költségeknek az egyes felek közötti megosztásánál kövendő eljárás tekintetében, egyes hatóságok részéről ismételtel kérdés intéztetvén, ez irányban mihez tartásul a következőket rendelem. Az egyes magánfelek mindenkor azon költségekkel terhelendők, amennyire az érdekükben tett kiutazások után az illetményszahályzat szerint érvényesíthető költségek ragnak. Ha t-hát a biztos ur egy utazás alatt több fél érdekében eszközöl eljárást, az esetben a költségeket a szabályok 23. §-a értelmében oly módon ossza fel, hogy a vasuti és a bérkocsi költségekből a nagyobb rész azokat a feleket terhelje, akik a kiindulási ponttól nagyobb távolságra laknak, a napidíjakat pedig a magánfelek érdekében eltöltött idő arányában ossza el. Budapest, 1898. január hó 10. A minister helyett: **Csörgeő s. k.** államtitkár.

T. Zemplén-vármegye törvényhatósági bizottságának S.-A.-Ujhelyben, 1898. február hó 23-án tartott közgyűléséből.

19/1215 sz. Olvastatott a vármegyei főpénztárnok f. évi 104 sz. alatt kelt jelentése, mellyel a Zempléni vármegye tisztí, segéd és szolgáse mélyzetének valamint azok özvegyei és árvái nyugdíj intézete alapszabályainak 7. § a értelmében a nyugdíjalap 1897 évi állapotáról és pénztárának állásáról szóló kimutatást bemutatja.

A kimutatás a nmságu m. kir. Belügyministerhoz felterjesztetni és a vármegye »Zemplén« című hivatalos lapjában kihirdeteni rendeltetik.*) Kmft.

Jegyzette és kiadta:
Thuránszky László,
tb. főjegyző.

5014. sz.

T. Zemplén-vármegye alispánjától.

A 10 főszolgabíróknak.

A földmivelésügyi m. kir. nagyméltóságú ministernek a munkaadók és a mezőgazdasági munkások közötti jogviszonyok szabályozásáról szóló 1898. II. t.-c. életbeléptetésére s végrehajtására vonatkozólag 1999/98. eln. s illetőleg 2000/98. eln. szám alatt kiadott rendeletei és a törvényt magában foglaló függelék annyi példányt, ahány községe van, oly felhívással adom ki a tek. főszolgabíró urnak, hogy az 1999/98. eln. szám alatt kibocsátott ministeri rendelet 1. pontjában foglalt utasításhoz hiven haladéktalanul intézkedjék, miszerint az 1898. évi II. t.-c. életbeléptetésének napja hatósága területén a szokott módon közhírítéssel által köztudomásra adassék és minden községnek egy-egy példány megküldessék.

Figyelmébe ajánlom továbbá a tekintetes főszolgabíró urnak az idézett ministeri rendelet 2-ik és következő pontjaiban foglalt szigorú utasításokat és különösen figyelmebe a nméltóságú ministernek a rendelet utolsó bekezdésében kifejezett óhajtát és kívánságát: elvárom a tekintetes főszolgabíró urtól hogy a törvényt, valamint a végrehajtására vonatkozó utasításokat pontos lelkiismeretességgel és a törvény 74. §-ának rendelkezéséhez képest **szoron kívül** fogja végrehajtani.

E tekintetben figyelmeztetem még a tek. főszolgabíró urat a 2000/98. eln. számú rendelet 144. §-ára.

S.-A.-Ujhely, 1898. március 11.

Matolai Etele, alispán.

4682. sz.

T. Zemplén-vármegye alispánjától.

A 10 főszolgabíróknak.

A fumei hadtengerészeti akadémiában az 1898—99-ik iskolai év kezdetén betöltendő egészen ingyenes és féldíjmentes, valamint fizetéses és alapítványi helyek betöltésére vonatkozólag kibocsátott, a »Budapesti Közlöny«-ben is meg-

*) Közöltük a ma két hetes számban. Szerk.

jelenendő pályázati hirdetményt minél szélesebb körben leendő közzététel végett 1/2. alatt kiadom.*) S.-A.-Ujhely, 1898. március 1.

Matolai Etele, alispán.

17,178/98 szhoz

Pályázati hirdetmény.

A szőlőmivelés szempontjából kiváló fontossággal bíró községekben a alkalmazott néptanítók részére az e téren működő szakközögek vezetése alatt az alábbi helyeken a folyó évben is 4 hétre terjedő szőlő és borgazdasági tanfolyamok fognak rendeztetni:

1. A tanfolyam célja az, hogy az azon résztvevő néptanítók a szőlő- és borgazdaság terén különös tekintettel az elpusztult szőlők felújítására, elméletileg és gyakorlatilag kiképeztesenek, oly célból, hogy e szakmában a népiskolákban s a gazdasági ismételő iskolákban a tanulóknak kettős oktatást nyújthassanak s általában az illető községben a szőlő- és borgazdasági ismeretek terjesztése s a szőlőfelújítás előmozdítása érdekében hathatósan közreműködjenek.

2. Az egész tanfolyam 4 hétre terjed és két részletben tartatik meg éspedig a tanfolyam első része tavasszal, a második része pedig öszszel 14—14 napon át. A tanfolyamon mind a két időszakban, tehát az egész négy héten át ugyanazon tanítók vesznek részt.

3. A tanfolyamok helyéről és idejéről a következő kimutatás nyújt tájékozást:

Sorszám	A tanfolyam helye	A tanfolyam ideje	
		tavasszal	öszszel
1	Pozsony	április 25-től máj. 7-ig	október 14. okt. 27.
2	Vác	»	» 12. » 25.
3	Eger	»	» 13. » 26.
4	Tarcal	»	» 15. » 28.
5	Beregszász	»	» 17. » 30.
6	Bihar Diószeg	»	» 13. » 26.
7	Nagy-Enyed	»	» 17. » 30.
8	Ménés	»	» 15. » 28.
9	Tata	»	» 13. » 26.
10	Veszprém	»	» 15. » 28.
11	Tapolca	»	» 17. » 30.
12	Pécs	»	» 18. » 31.

4. A tanfolyamokra első sorban olyan néptanítók fognak felvétetni, akik tekintet nélkül arra, vajjon állami, községi, vagy felekezeti iskolánál vannak-e alkalmazva, oly községben működnek, ahol a filokszer a szőlőket már elpusztította vagy nagy mértékben pusztítja s ahol a lakosság első sorban a szőlőmivelésre, illetőleg az elpusztított szőlők felújítására van utalva.

5. A tanfolyamokra felvett tanítók utiköltségeik s a lakás és élelmezési költségek fedezésére az egész 4 heti tanfolyam tartamára egyenként 60 ft átalányt kapnak, mely összegnek fele, azaz: 30 ft a tavaszi, másik fele pedig az öszi tanfolyam első napján szabályszerű (13 kros) bélyeggel ellátott nyugtatójukra a tanfolyam vezetője által fog az illetőknek kifizetetni.

A tanfolyamokra felvett néptanítók mind a a gyakorlati munkákban pontosan és szorgalmasan részt venni tartoznak.

7. Felhivatnak azok a néptanítók, akik ezeken a tanfolyamokon részt venni óhajtanak, hogy 50 kros bélyeggel ellátott kérvényeiket, amelyben életkoruk, nyelvismertük, tényleges alkalmatlanságuk valamely nyilvános népiskolánál s a szőlő- és borgazdaság terén esetleg történt eddigi működésük is fölemlítendő s ezen körülmény közvetlen iskolai hatóságai által is igazolandó, folyó év **március hó 31-ig** az illetékes kir. tanfelügyelőjük útján az illetékes kerületi szőlészeti és borgazdasági felügyelőkhöz nyújtsák be.

Budapesten, 1898. évi március hó 9. én.

Földmivelésügyi m. kir. minister.

697. sz./I. 98. **A szinnai járás főszolgabírájától.**

Pályázati hirdetmény.

Alólírott járási főszolgabíró a szinnai járás területén, a szinnai, sztarina, ulicsi és ublyai körjegyzőségek alá csoportosított, összesen 18131 lelket számláló községből **Sztakesin** székhelylyel rendszeresített orvosi körben üresedésben levő, évi 700 ft fizetés, 200 ft uti átalány, 30 kr. beteglátogatási, 20 kr. rendelési díj és ezenkívül távolsági pótlékkal javadalmazott körorvosi állásnak választás utján betöltésére nézve ezennel pályázatot hirdet k

A választás határidejéül folyó évi április hó 21-ig napjának délelőtti 10 óráját **Sztakesin** községbe kitűzöm s felhívom a pályázni szándékozókat, hogy az 1876 évi XIV-ik t. c. értelmében felszerelt kérvényeiket **folyó évi április hó 15-ig napjáig** hivatalomhoz adják be, mivel később beérkező folyamodványok figyelembe vétetni nem fognak.

Kelt Z.-Szinnán, 1898. évi márc. 17.

1—3 **Kossuth Elek,** főszolgabíró.

*) Megtekinthető a vármegyei közig. irattárban, ugy-szintén szerkesztőségünknel is. Szerk.

Körövény.

A Gálszécsen március hó 9-ik napján tartott országos vásár után Cselej községben két gazdátlan ökör fogatott be, mindkettő fehér szőrű, egyiknek jobb-, másiknak baloldalon festékkel irt B. XI. jegy, ugyancsak a bordán festékkel jegyzett L. O. J. jegy, — tulajdonosa a tulajdonjog igazolására szolgáló bizonyítékával ezen szolgabírói hivatalnál 30 nap alatt jelentkeztek. Gálszécs. 1898. március 11.

Somossy szolgabíró.

Nyilt-tér.)*

Bécs, 1898. február 22.

A „Nemzeti” Balesetbiztosító-résztársaságnak Budapest.

Tordai cellulosegyárunk igazgatója Vauvert Nils Duchesne ur f. évi február hó 5-én vadászatról visszatérve egy véletlenül elsült serőtöltés által megöletett.

A „Nemzeti” balesetbiztosító-résztársaság Budapest a tényálladék felvétele után azonnal bekérte a szükséges okmányokat és ezek vételével haladék nélkül kifizette készpénzben a teljes biztosított összeget, azaz 30,000 koronát, mért is készségesen ragadjuk meg az alkalmat a „Nemzeti”-nek gyors és előzékeny eljárásáért teljes elismerésünket kifejezni.

Kiválti tisztelettel
Tordai cellulosegyár
Schoeller és társa
p. p. Neufeld Károly.

A „Nemzeti” balesetbiztosító-résztársaság Budapest (Erzsébet-körút 13. sz.) biztosítást nyújt mindenemű baleset anyagi következményei ellen, ugyanint egyes egyéneket (polgár és katonai) gyári és iparvállalati alkalmazottakat (munkások és tisztviselők), valamint bárkit, hivatás teljesítése közben vagy azon kívül, utazás alatt, vadászaton vagy bármely más alkalommal érhető baleset ellen, a legszabadlelvűbb biztosítási feltételek és a legjutányosabb díjtételek mellett.

Közelebbi felvilágosítást a legkészségesebben nyújt: a „Nemzeti”, az „Első magyar általános biztosító”, a „Magyar-francia” és a „Bécsi biztosító”, minden fő- és alügynöksége az ország bármely helységében.

Megbízható és ügyes üzletszerzők felvételnek.

*) Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Heti naptár.

Vasárnap,	március 20. Faetare
Hétfő,	március 21. Benedek ap. †
Kedd,	március 22. Októvián †
Szerdán,	március 23. Frumenc †
Csütörtökön,	március 24. Gábor főa. †
Pénteken,	március 25. Gyüm. olt. B.-A.
Szombaton.	március 26. Manó vt. †

A szerkesztő postája.

Egy zaklatott tanító. Közlése most idő előtt lenne

Felelős szerkesztő:

Dongó Gyárfás Géza.
Kiadó-tulajdonos **Éhler Gyula**

Hirdetések.**Tölgyműfa eladás.**

A s.-a.-ujhelyi r. kath. plébániának „Mozsolya” nevű erdejében lévő 1—239 f. számmal ellátott 1055 m³ és 4333 frtra becsült 239 darab **donga és parketának kiválóan alkalmas kocsonyos tölgyfatorzs** amelyekből 50—59 cm. vastag 15 darab, 60—69 cm. vastag 39 drb., 70—79 cm. vastag 58 drb., 80—89 cm. vastag 69 drb., 90—120 cm. vastag 59 drb. **f. évi április hó 18-án d. e. 10 órakor** az alatt irt erdőgondnokság hivatalos helyiségében (Nagyuj-uteza), **nyilvános árverésen** a legtöbbet ígérőnek el fog adni. Utóajánlatok nem fogadtatnak el. Az árverési feltételek s egyéb adatok az erdőgondnokságnál megtekinthetők.

S.-A.-Ujhely, 1898. márc. hó 14-én.

M. kir. közp. erdőgondnokság

Márton Sándor
m. kir. főerdész.

Ház eladás.

Sárospatakon a kollégium közelében a Rákóczy-uteza 107. számú ház szabad kézből eladó. Van benne hat szoba, pincze-ház és szükséges mellékhelyiségek. Bővebbet **Dr. Mitrovics Gyula** főisk. gimn. tanárnál Sárospatakon.

Hirdetmény.

Gróf Széchényi Sándor és Társai upori uradalma részére kerestetik több száz darab iskolázott 4—5 cm. átmérőjű, két méter törzshosszal bíró kifutetésre alkalmas akácfa. Ajánlatokat elfogad **Höfer Flóris kasznár u. p. Upor.**

Tk. 1363/97. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A gálszécsi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. Államkincstár végrehajtónak Mocsanyi Zenóné szül. Bíró Fischer Mária végrehajtást szenvedett elleni 33 frt 42 kr. tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék (a gálszécsi kir. járásbíró) területén lévő Dargó községben fekvő a daigói 72. sz. tjkvben (270—271) hr. sz. a. foglalt erdő 1/4 részben Mocsanyi Zenóné sz. Br. Fischer Mária nevű álló jutalékra az árverést 457 frban ezennel megállapított kiküldetési árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1898. évi március hó 28. napjának délelőtt 10 óráig Dargón a község bírójának házában megartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldetési áron alul is eladati fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. igazságügymin. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Gálszécsen, a kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóságnál 1897. évi december hó 9. napján.

Dudinszky, kir. albiró

Tk. 2408. sz. 1897.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kir.-helmezi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajtónak Kovács (Ferencz) András, (kinek neje Rácz Éva) és tsai végrehajtást szenvedők elleni 205 frt 68 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék (a kir.-helmezi kir. járásbíró) területén lévő Kis-Géresi és Kir.-Helmezi határában fekvő a kis-géresi 71. sz. tjkvben 73, 251, 370, 518, 691, 898, 1069, 1198, 1394, 1474, 1584, 1685, 2142. hr. szám alatt foglalt és Kovács (Ferencz) András (kinek neje Rácz Éva) nevű álló ingatlanokra 890 frtban; a kis-géresi 71. sz. tjkvben 2349, 2656, 2731, 2733, 2929. hr. sz. a. foglalt és Kovács (Ferencz) András (kinek neje Rácz Éva) nevű álló ingatlanokra 379 frtban;

a kis-géresi 71. sz. tjkvben 1978. hr. sz. a. foglalt és Kovács (Ferencz) András (kinek neje Rácz Éva) nevű álló pinczére 40 frtban; a kir.-helmezi 525. tjkvben (3533—3154) hr. sz. a. foglalt és Kovács (Ferencz) András (kinek neje Rácz Éva) nevű álló szőlőre 94 frtban; a kis-géresi 70. sz. tjkvben 73, 252, 369, 517/b, 690, 897, 1070, 1197, 1393, 1473, 1585, 1684, 2141. hr. sz. a. foglalt ingatlanoknak Kovács Erzsébet, Kovács Mihály k. k. Kovács András kiskoru Kovács Borbála nevű álló felerészére a C. 1. sorszám alatt özv. Kovács Andrásné szül. Bocskay Éva özvegyi haszonélvezeti jogának épentartása mellett 187 frtban; a kis-géresi 70. sz. tjkvben 1902. hr. sz. a. foglalt pinczének Kovács Erzsébet k. k. Kovács Mihály, Kovács András, kiskoru Kovács Borbála neveken álló felerészére a C. 1. sorszám alatt özv. Kovács Andrásné szül. Bocskay Éva szolgalmi jogának épentartása mellett 10 frtban;

a kis-géresi 70. sz. tjkvben 2348, 2657, 2732, 2734, 2928. hr. sz. a. foglalt ingatlanoknak Kovács Erzsébet k. k. Kovács Mihály, Kovács András, kiskoru Kovács Borbála neveken álló felerészére a C. 1. sorszám alatt özv. Kovács Andrásné szül. Bocskay Éva szolgalmi jogának épentartásával 90 frt 50 krban ezennel megállapított kiküldetési árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1898. évi április hó 4-ik napjának d. e. 9 órakor Kir.-Helmezi község házában megartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldetési áron alul is eladati fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881-ik évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. k. t. igazságügymin. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 181. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Kir.-Helmezen, a kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság 1897. évi november hó 30. napján.

Dancs György, kir. aljárásbíró.

102/898. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kir. járásbírói végrehajtó ezenel közhírré teszi, hogy az ungvári kir. járásbírósnak 3020/898 számú végzésével, Beményiczky Mihály ügyvéd által képviselt vb. Peltárszky Adolf esődtömegéhez tartozó Lukovics Arnold homonnai lakos ügyvédnél kint levő 674 frt 77 kr. eseklvő követelés s annak 1888. évi május 15. napjától 1897. évi július 17-ik napjáig járó 6% kamataiból álló eseklvő követelésnek nyilvános árverés utáni eladása elrendeltetvén, annak megtartására 1898. évi március hó 31-ik napjának 3 órája kitzetetik s az Ungvárt a városházánál fog megtartatni.

Ezen árveréshez venni szándékozik oly figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a vételár azonnal fizetendő és hogy az elárverezendő követelésnek fenállása és behajthatóságáért a tömeggondnok s általában a esődválasztmány szavatosságát nem vállalnak s az erről árverési feltételek az árverés előtt is alólírotnál bármikor megtekinthetők.

Kelt Ungvárt, 1898. évi márc. hó 12-én.

Boros József,
bir. végrehajtó.

Hirdetmény.

Az 1897. évi I-ső t.-cz. 3. §-a alapján Szerencsen marhasó áruda kezelésére ezennel pályázatot nyitattik, melyre a zárt irábéli ajánlatok a s.-a.-ujhelyi kir. pénzügyigazgatósághoz 1898. évi április hó 20-án délelőtt 9 óráig nyujtandók be.

Az engedélyes sóárus köteles az árusításra megkivántató marhasót a tokaji kir. sóhivatalnál készpénzért beszerezni s azt saját költségén az áruda helyére szállítani.

A heti sómennyiség a felállítandó sóárudánál 2000 klggrammban van megállapítva.

A sóárus a marhasóért tokaji kir. sóhivatalnál métermázsánként 12 kor. 44 fillért fizet.

A benyujtandó ajánlat arra terjedjen ki, hogy ajánlattevő mily áron fogja a marhasót a vevőfeleknek elárusítani.

A pályázók 50 kros bélyeggel ellátott zárt irásbeli ajánlatokat a fent megjelölt határidőig a s.-a.-ujhelyi kir. pénzügyigazgatóság főnökénél tartoznak átadni.

Az ajánlathoz csatolandó még a magyar állampolgárságot, erkölcsi és vagyoni állapotot, nemkülönbben a nagykorúságot igazoló bizonyítvány.

Egyéb feltételek a s.-a.-ujhelyi kir. pénzügyigazgatóság, püri biztosság, kir. adóhivatal és sóhivataloknál tudhatók meg.

M. kir. pénzügyigazgatóság:

S.-A.-Ujhely, 1898. március 12-én.

Talapkovics Vazul s. k.,
kir. tanácsos, kir. pénzügyigazgató.

Nagy-Mihályban özvegy gróf Sztáray Antalné ömeltósága kertészetében nemesített jó fejlett különféle gyümölcsfa mérsékelt árban eladó.

Tudakozódások alulírothoz intézendők.

Baján Imre,
urad. igazgató.

Tk. 353/98. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Leizerovics Simon végrehajtónak Kiss Ödön ügyvéd mint az ösmeretlen tartózkodású Tüdös András végrehajtást szenvedő ügygondnoka végrehajtást szenvedők elleni 108 ft tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék (a s.-a.-ujhelyi kir. járásbíró) területén lévő Szürnyeg község és határában fekvő a szürnyegi 33. sz. tjkvben foglalt Tüdös András végrehajtást szenvedő és Tüdös István tulajdonostárs nevére írott és az 1881. LX. t.-cz. 156. §-a értelmében egészben árverés alá bocsátandó I. 33. hr. számú belhely és 28. összeírású sz. házra 178 frtban.

A szürnyegi 146. számú tjkvben foglalt I. 163, 184, 214, 225, 332, 384, 530, 555, 593, 676, 799, 944, 1009, 1050, 1057, 1087, 1103, 1105, 1110, 1115, 1171, 1172, 1174, 1186, 1233, 1349, 1501, 1570, 1627, 1675, 1689, 1745, 1768. hr. sz. külbirtokból Tüdös Andrást illető jutalékra az árverést 290 frtban ezennel megállapított kiküldetési árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1898. évi március hó 22. (huszonkettedik) napján délelőtt 10 órakor Szürnyegen a községi bíró házában megartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldetési áron alól is eladati fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 17 frt 80 krt és 29 frtot készpénzben, vagy az 1881-ik évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881-ik évi november hó 1-én 3333. számmal kelt igazságügymin. rendelet 8-ik szakaszában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt S.-A.-Ujhelyben, a kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnál 1898. évi január hó 22-ik napján.

Wieland,
kir. törvényszéki bíró.

Tk. 130/898. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Nagy Gerzson és neje Tabon Mária végrehajtónak Tóth Lajos ügyvéd mint Nagy Mária ösmeretlen örökösei ügygondnoka végrehajtást szenvedők elleni 6000 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék (a s.-a.-ujhelyi kir. járásbíró) területén lévő Józseffelva községében fekvő a józseffelvai 70. számú tjkvben foglalt és Nagy Mária tulajdonul írott I. 10. hr. sz. belhely kert és 38 összeírású számú házra az árverést 446 frtban ezennel megállapított kiküldetési árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1898. évi április hó 6-ik (hatodik) napján délelőtt 10 órakor Józseffelván a községi bíró házában megartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldetési áron alól is eladati fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 44 forint 60 krajczárt készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügymin. rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881. LX. t.-cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt S.-A. Ujhelyben, a kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóságnál 1898. évi január 8-án.

Wieland,
kir. törvényszéki bíró.

SZIVATTYÚKAT | TŰZFECSEKENDŐKET

hazi, ipari, mezőgazdasági, építkezési és egyéb nyilvános célokra kéz-, járgány és erőhajtásra.

városi, községi, gazdasági és gyári tüztöltésőknak,

harangokat és harangállványokat

templomok, iskolák stb. részére.

Büszmentesen működő pöczegődör tisztító készülékeket, utcái öntöző-kocsikat, sárkaparókat készít és ajánl a

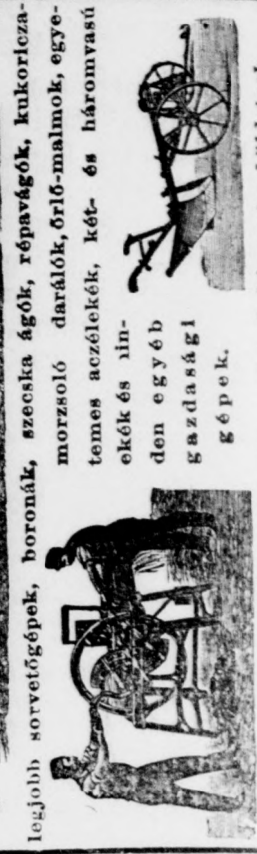
Budapesti szivattyú- és gépgyár
résztvény társaság (ezelőtt **WALSER FERENCZ**)
Budapest, VI., Külső Váci-ut 45.

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve.

mezőgazdasági gépjárművek
CLAYTON & SHUTTLEWORTH
BUDAPEST, Váci-körút 63. sz.

2/1, egész 12 lóerőjű, szalma-kazán-
Locomobil és gőzcséplőgépek készletek
szőlők, hor-csöplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és arató-
gépek, szénnyújtók,
gépek, szénnyújtók,

„COLUMBIA-DRILL”
„COLUMBIA-DRILL”
„COLUMBIA-DRILL”
„COLUMBIA-DRILL”

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziaszer ellentállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik közvényenél, ceuznál, tagszaggatásnál és meghűléseknel és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziaszer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerertárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosok legyünk, mert több kisebbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzéke nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.
RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállítók. RUDOLSTADT.

Szomoru — de igaz,

hogy öltözékeinkre nagyobb gondot fordítunk mint egészségünkre. Ha ruháinkon a legparányibb szakadékok észlelünk sietünk azt legott eltüntetni, nehogy nagyobbodjék, de de ha ez testi egészségünknel az eset, szímba se vesszük. Egy kis köh gés, főfájás, emésztési zavarok stb. mit tesz az? Úgyet se vetünk rá. Hát ez **vétkes könnyelműség**, mely később keservesen megboszulja magát rajtunk, mert valamint a kis szakadékból nagy lesz, épp ugy a kis bajból nagy baj keletkezik, ha kellő intézkedés nincsen a kéznél. A legtöbb betegség kuforrása a gyomor rendetlen működése a mit idejekorán használva. Egger kellemes ízű **Sodapasztillája** csakhamar beszűntet (1 doboz ára 30 kr.) A tüdő, torok mellbajok köhögéssel, rekedtséggel s elnyájkasodással kezdődnek. Egger kitűnő ízű **Mellpasztillája** megóv bennünket a bajtól teljes biztossággal (1 doboz 50 kr. és 1 frt. Próbadohoz 25 kr.)

Kaphatók minden gyógyszerertárban S.-A.-Ujhelyben: **Widder Gyula, Kincsesy Péter, Cs. Buday Akos** urak gyógyszerertáiraiban. Főraktár: Nádor gyógyszerertár (Dr Egger Leo és Egger J.) Budapest Váci-körút 17

Vetés ideje: Augusztus és szeptember.

Ültetés távolsága: 5-20 cm.
Talaj minőség: jól trágyázott.

Mauthner-féle magvak.

Aussaatzeit: und September.

Pflanzweite: 15-20 Cm.

Bodenbeschaffenheit: Gut gedüngt.

A Mauthner-féle

hirneves

konyhakerti és virágmagvak

zárt és hatóságilag védett csomagokban,
a törvényesen bejegyzett

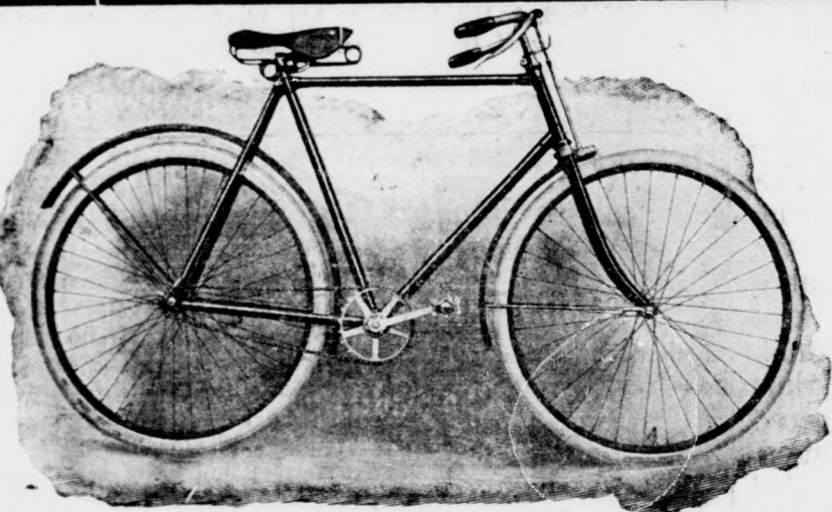
medve-védjeggyel

valamennyi nagyobb

fűszer- és vaskereskedésekben

kaphatók.

A Budapest Andrassy-ut 23. szám alatt létező **Mauthner Ödön** cég csakis olyan csomagoknál vállal teljes jótállást egészen friss és valódi magvakért, amely csomagok **ragasztva**, a medve-ábrával és a Mauthner-névvvel jelölve, ugy a mint a mellékelt rajz is mutatja.

„Swift Waffenrad”

fegyvergyári kerékpárok
Zemplén-vármegyei képviselősege:

Kornstein Ignác
S.-A.-Ujhely.

Ajánlok továbbá: **egy teljes szeszgyári berendezést, henczefőző és szesztartánnyal**, ugyszintén: 2 1/2, 4, 8, 12 lóerejű **cséplő-garnitúrákat**, egy **vasesztergapadot** használt, de teljesen kijavítva.

A tavaszi idényre: Záhonyi eredeti **oberndorfi répmagot**, arankamentes **lóheremagot**, mindennemű **gazdasági gépeket**, **műszaki szerzőségeket** és **anyagokat**.

Jutányos árak és előnyös fizetési feltételek.

Tisztelettel:

Kornstein Ignác.

A SZÉPSÉG

emelésére, tökéletesítésére és fentartására legkötünőbb, teljesen ártalmatlan, vegytiszta és zsírtmentes készítmény a

Margit-Crème.

Hatása meglepő.

Pár nap alatt szeplőt, májfoltot, pörsonést, pattanást, bőrtkát (mintesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is üde, bájos arcszint kölcsönöz.

Dr. Mosengeil és Metzger hírneves aratók az arezon levő ráncokat massage által tántetik el. Erre kiválóan alkalmas a Margit-Crème. Ha az areot naponként Margit-Crémmeel masszírozzuk, nemesak a szeplők, májfoltok és egyéb are tisztatlanságok tűnnek el, hanem a ráncok, himlőhelyek és egyéb rendellenességek, melyeket öregség, gondok, betegség stb. okoztak.

Ovszer a nap és szél befolyása ellen. Nappal is használható.

Nagy tégely 1 frt, kicsi 50 kr.

Margit hölgypor 60 kr.

Margit szappan 35 kr.

Margit fogpép (Zahnpaste) 50 kr.

Rosetter hajregenerator az ősz hajnak eredeti szinét adja vissza 1 frt.

Hajszőkítő bármily haját aranyzókére fest. 50 kr. és 1 frt.

Tannochnin pomádé legjobb hajápoló és növesztő 35 és 50 kr.

Világosvári Bohus-bajuszpedró délceleg, szép bajusz nevelésére 25 és 35 kr.

Földes Kelemen

Arad, Deák Ferencz-utca 11.
LABORATORIUM: Lázár Vilmos-utca 1. sz.

Bel- és külföldi gyógyszerészi és higienikus különlegességek, kötszerek, toilette cikkek raktára

Telefon 111. szám.
Főraktár Budapesten Török József, Király-utca

Raktár minden gyógyszerertárban.
3 frton felüli rendelmények bérmentve küldenek.
Raktár Widder Gyula ur gyógyszerertárában.

Benczúr testvérek cémentgyára

Mogyoróskán,

(Zemplénvármegye, posta helyben.)

Ajánl: **Portland és Rómán cémentet**, padló- és járdalemezeket legjobb minőségben.

Vasuti állomások: Örmező és Eperjes.

Vizszonteladók kerestetnek.

A „SANTAL EGGER”

kiváló gyógyerejű készítmény. Feleslegessé teszi a Copaiát és Cobebárt. Felülmulja pontos és biztos hatásban eső, hólyag és vesébántalmaknál a külföldi gyártmányok legjobbját. A Hamamelis Injectióval egyetemben használva a legmakacsabb folyásit megszünteti. 1 üveg (40 darab) ára 1 frt 50 kr., a pénz előleges beküldése mellett postán bérmetve 1 frt 70 kr., 2 üveg 3 frt 20 kr., 2 üveg Injectió és 1 üveg Santal Egger bérmetve 3 frt 25 kr. Főraktár: Gyógyszerertár a „Nádor”-hoz

Budapest, VI., Váci-körút 17.

Kapható S.-A.-Ujhelyben **Kincsesy Péter** gyógyszerész urnál.

Ovchodunk a hamisítástól, és utánzóktól csak akkor valódi, ha minden doboz czimerecs védjeggyel van lezárva.

Vegyí ruhatisztító és selyem, szövet, gyapju- ruhafestő üzlet.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudására hozni, hogy itt **S.-A.-Ujhelyben**

gózerőre berendezett vegyi ruhatisztító-, mú-, selyem és kelmepestő üzletemben

elvállalok tisztításra: fejtelen és fejtett báli-, utcai-, selyem-, plüsch-, szövet- és kreton-ruhákat bármily dus diszítéssel. — Továbbá uri- és női öltönyöket; egyenruhákat, báli belépőket, selyemkendőket, csipke-függönyöket prémezett és himzett tárgyakat, gyermek-ruhákat, szallagot, nyakkendőt, keztűt és minden itt fel nem sorolt tárgyat.

Gőz ruhafestészetemet különösen ajánlom a közönség figyelmébe.

Festésre minden megunt színű, vagy színét hagyott női- és férfi ruhákat a volt eredeti színben, vagy a legdivatosabb színekben. Bolti minta után csakis tiszta világos színű szövetek alkalmasak. A férfi ruhák fejtelen, a női ruhák szétfejtve, mivel így a kívánt szín tökéletesen elérhető.

Alkalmi ruha kívánatra a legrövidebb idő alatt tisztítatik. Festésre adandó tárgyak 8 nap alatt festetnek.

Ajánlom továbbá téli-ruhák festését u. m. téli felöltők, köpenyek, női-gallérok stb., melyek szép kivitelben és gyorsan eszközöltetnek.

Nagy műhelyem gózerőre akképpen van berendezve, hogy az időjárás és évszak a munkák kivételére befolyással nem bír és így a rendelések bármely időszakban, tehát télen is átvételnek és pontosan elkészítetnek. Férfi ruhák vasalása is felvételik.

E téren sok éven át a fővárosban és külföldön szerzett tapasztalataim képesítenek arra, hogy mindenki izlését teljesen kielégítem.

Vidéki megbízásokat posta-utánvétellel a legpontosabban teljesítek, vidékre 5 kilón felüli csomagok bérmentve küldetnek vissza.

Magamat becses pártfogásába ajánlva maradtam

Főüzlet és nagyműhelyem: **S.-A.-Ujhely**
Kazinczy-u. 505. sz. a keresk. bankkal szemben. mély tisztelettel:

Felvételi üzlethelyiségek: **Rakovszky Sándor,**
Kassa, fő-utca 46 (Vitéz-féle házban). vegyi tisztító és kelmepestő.
Munkács, fő-utca 34. szám.

Egy jó házból való fiu tanulóul felvétetik.

203/bsp. 898.

S.-A.-Ujhelyi ker. betegsegélyző-pénztár.

Meghívás.

A sátoralja-ujhelyi kerületi betegsegélyező pénztár rendes évi közgyűlése

1898. évi március hó 13-ik napján a közgyűlési tagoknak kelő számban meg nem jelenése folytán nem volt megtartható, az újabb közgyűlés határnapjául **1898. évi márczius 20-ának d. u. 3 órája** S.-A.-Ujhelyben, a pénztár heviségében (Széchenyi-tér 498. sz.) kitűztetik, melyre a közgyűlési kiküldöttek azzal hivatnak meg, hogy e napon a közgyűlés, tekintet nélkül a megjelentek számára meg fog tartatni

Tárgyai: 1. Igazgatósági jelentés, ennek folyamaként a családtagok gyógykezelése iránti határozat hozatal. — 2. A tartalékok megalapításának megállapítása. — 3. A számadatok fölötti határozat. — 4. Hat felügyelő bizottsági és 6 választott bírósági tag megválasztása.

Kelt S.-A.-Ujhely, 1898. márczius 16-án.

Az igazgatóság nevében:

Roos Adolf, ig. elnök.

Felső-bodrogi vizszab. társulat igazgatóságától.

156/1898. sz.

Árlejtési hirdetmény.

A társulat folyó évi február hó 3-án tartott közgyűlésében **Tőke-Terebesen székház építését** határozta el, melynek felépítésére folyó év márczius 23-án zártajánlati versenytárgyalás fog tartatni, miért is az erre vonatkozó ajánlatok **folyó évi márczius hó 23-án d. e. 10 órájáig** a társulat igazgató-mérnökének annál inkább benyújtandók, mert a később érkezett ajánlatok figyelmen kívül hagyatnak.

Távirati ajánlatok el nem fogadtatnak.

Az ajánlat kiterjeszkedhetik:

1. Az összes kőműves munkára anyag nélkül.
2. Az összes ác munkára anyaggal együtt.
3. Az összes asztalos munkára alapfestéssel, melyben az üveges munka is befoglaltatik.

A végrehajtandó munkák mennyisége, építési tervek és szerződési feltételek, Tőke-Terebesen, a társulat hivatalos helyiségében megtekinthetők.

A társulat építési bizottsága fentartja magának a jogot, hogy a munkákat a legtöbb biztosítékot nyújtó, habár nem a legolcsóbb ajánlattevőnek is, az ezen hirdetményben megjelölt mindhárom munka nemet egy, vagy külön-külön más-más ajánlattevőnek kiadhassa.

Ajánlattevő tartozik a részletes feltételekben kitett bánatpénz összeget biztosíték (cautio) képen ajánlatával egyidejűleg a társulat igazgató-mérnökének akár készpénz, akár pedig óvadékképes papirokban befizetni.

Kelt Tőke-Terebesen, 1898. márczius hó 8-án.

Szladek Károly,
társ. igazgató-mérnök.

1.000,000 korona Egy millió nyerhető.

A 2-ik magy. kir. szabad. osztály-
sorsjáték.

50.000 nyereményének
jegyzéke.

A játékterv 9. §. szerint a legnagyobb
nyeremény

10.000,000 korona
Egy millió

A nyeremények következőleg vannak
beosztva.

Nyeremények:	Korona:
1 á	600 000
1 "	400 000
1 "	200 000
2 "	100 000
1 "	90 000
1 "	80 000
1 "	70 000
2 "	60 000
1 "	40 000
5 "	30 000
1 "	25 000
7 "	20 000
3 "	15 000
31 "	10 000
67 "	5 000
3 "	3 000
432 "	2 000
763 "	1 000
1238 "	500
90 "	300
47350 "	200, 170, 130, 100, 80, 40 korona.

50000 nyeremény és jutalom 13.160.000 kor.
melyek hat osztályban kisorsoltatnak.

A 2-ik magy. kir. szab.
osztály-sorsjátékban

a sorsolási program szerint egy millió
koronát, tehát hatalmas összegű kész-
pénzt nyer a legnagyobb nyeremény a
játékterv 9. §. szerint; ennél fogva ezen
osztály-sorsjáték nagyon előnyös nye-
résí esélyeket nyújt, és pedig

100,000 **50,000**

eredeti sorsjegy. pénznyereményt.

A sorsjegyek felének nyernie kell.
Az összes 50,000 nyeremény a mellette
álló jegyzékben fel van sorolva és a
kormány ellenőrzése mellett 6 egymás-
után következő rövid időközben kisor-
soltatik, midőn is a nyert összeg a sze-
rencés nyerőnek készpénzben kifet-
tetik.

Eredeti sorsjegyeket következő
eredeti áron alól adunk el:

Egész eredeti sorsjegy 6 frt — kr.
Fél " " 3 frt — kr.
Negyed " " 1 frt 50 kr.
Nyolcad " " 0 frt 75 kr.

Az összegnek postautalványon való
vétele után azonnal megküldjük a ren-
des eredeti sorsjegyet az első huzás-
bani érvénynyel. Kívánatra utánvétellel
is küldjük a sorsjegyeket.

Minden sorsjegyküldeményhez az
eredeti huzási programot is megküld-
jük és minden huzás után vevőink
azonnal megkapják az eredeti huzási
lajstromot.

Gyakran ezreket kockáztatnak
merész vállalatokba, amidőn a kilátásba
helyezett nyeremény nagyon kérdéses.
Ennél fogva kockáztatassunk egy sors-
jegy vételével aránylag oly csekély ösz-
szegget, amely által hirtelen nagy tőkét
nyerhetünk.

Sorsjegykészletünk nagyon csekély
és gyorsan elfogyhat, tehát ajánljuk,
hogy a rendeléménytel ne késünk és
kérjük azokat, lehetőleg azonnal, azon-
ban mindenesetre legkésőbb **folyó évi
márczius 30-ig** hozzánk beküldeni.

Fehér Lajos és társa

a m. kir. szab. osztály-sorsjáték főelárúitói.
Budapest, Gizella-tér 5. sz.

Leghathatóbb szer a poloska, bolha, moly

és minden konyharovar kiirtására.

Zacherlin

hatása bámulatos. A legjobb ölszer minden-
féle rovar kiirtására s azért világszerte páratlan elterjedésnek
örvend. Ismertető jelei: 1. **A lepecsételt üvegcsé.**
2. **'Zacherl'** neve.

A valódi Zacherlin kapható:

S.-a.-Ujhelyben: Kincsesy Péter, Wid-
der Gy., Fischer Hani, Behyna test.,
Grünbaum M., Nagy Ferencz, Klein
Henrik, Klein Albert Malátsik György,
Szentgyörgyi Vilm., Rosenblüth Sándor,
Klein Géza, Kristóf Károly, Glück
Samu, Szikszay Róza és Markus Sáfir.
Abanj-Szántó: Blau Herman. Sóváry
Kálmán, Friedmann Simoa.
Forró-Enes: Haimann Salamon.
Gálszécs: Grün Lajos, Engländer Ign. és
Friedmann Lipótnál.
Homonnán: Friedmann Markus, Hocza
Gyula, Klein Dávid és fia, Kuharszky
Gyula, Pápay Pál, Szekerák Aladár,

Rosenblüth Márkus.

N.-Mihályban: Glück Mór, Tolvay Imre,
Buczinsky Lajos, Wünschendorfer K.
és Marmorstein Jenő.

Sárospatakon: Pavlitts György s Palcsó
Lászlónál.

Szerencsen: Rochlitz Dezső, Turcsányi
Ferencz.

Szinna: Császár Árpád.

Tályán: Gottfried Sámuel.

Tokajon: Frisch Vilmos, Hehn Samu,
Morgenstern Izidor, Olay Lajos, Zákó
Soma, Gross Izrael.

Varannón: Cseri Herman, Gaál Sándor.
Friedmann és Rosenberg.

„Lilium” vászon egyedüli raktára.

GRÜNWARD ALADÁR
női felöltők, kézmű- és divatáru üzlete
S.-A.-Ujhely.

Fontos értesítés!

Bevásárlási utamból hazatérve, van szerencsém a nagyérdemű közönséget dus választéku raktáram megtekintésére tisztelettel meghívni.

Nem kiméltem fáradságot, sem költséget, hogy raktáramat: **női felöltők, gallérok, selyem, gyapju, mosó ruhakelmék, szőnyegek, függönyök, ágyterítők, vásznak, schiffonok, bluzok, kötények, nap- és esőernyők, fűzők,** és minden e szakba vágó **divatcikkekben** a legújabb mintákkal, a legkényesebb izlésnek is kielégítően felszereljem, melyeket **gyári áron alól** hozom forgalomba.

Együttal sikerült utamon az egész országban elterjedt és legjobb hírnévnek örvendő 8811. szám alatt törv. védett **„Lilium”** vászon kizárólagos raktárát megnyerni.

Ezen vékonyabb, mindenféle fehérneműre alkalmas 84 cm. széles **„Lilium”** vásznat 23 métert (régii 30 rőföt) tartalmazó végekben **gyári áron** 7 frt 20 kr-ért a n. é. közönségnek legjobban ajánlhatom.

Kegyes látogatásért ujjal esedezve, maradtam
szolgálatkész tisztelettel
Grünwald Aladár.

„Lilium” vászon egyedüli raktára.

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntője Kassán, Vám-utca 11. szám.

Ajánl a t. gazdaközönségnek a tavaszi időnyre szükséges gépeket, nevezetesen **szilárdan, szerkesztett könnyű sorvető és szórvető gépeket, ekéket és boronákat, hengereket, lókapákat stb. továbbá Baker- és magtár-rostákat,** mely gyártmányainknak gépgyárunkban állandóan jelentékeny készletét birjuk.

Szállítunk továbbá **saját gyártmányu s legjobb szerkezetű szeszgyár- és malomberendezéseket, gőzgépeket és gőzkazánokat, házi s egyéb szivattyukat, olajsajtókat, és olajmagpörkölőket, elhasznált gépek, különösen**

gőzmozgonyok és gőzcséplők
pontos átigazítását és kijavítását a legjutányosabban eszközöljük.

Gyártmányaink képes árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.
Megrendeléseket elfogad **Hercz Kálmán** ur S.-a.-Ujhely

Keil-lakk
(Glasur)

legkitünőbb mázó-szer puha padló számára, 1 nagy palaczk ára 1 frt 35 kr. — 1 kis palaczk ára 68 kr.

<p>Viaszk-kenőcs legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára. 1 kö-esőg ára 60 kr.</p>	<p>Arany-fénymáz képkeretek stb. bearanyozására. 1 kis palaczk ára 20 kr.</p>
--	--

Fehér „Glasur“-fénymáz
Legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujjonmani befestésére.
1 kis doboz ára 45 kr. — 1 nagy doboz ára 75 kr.
Mindenkor kaphatók:
BEHYNA TESTVÉREKNÉL, S.-A.-UJHELY.

Butor raktár felosztás.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására juttatni, miszerint a korona-utca 610. szám alatt saját házamban lévő jól berendezett

Butor raktáramat

véglegesen megszüntetni szándékozom, miért is a raktáron lévő összes árukat **az előállítási áron alól adom el.**

Raktáramban csakis jó és solid készítményű, még a legkényesebb izlésnek is megfelelő áruk vannak, mely kedvező alkalmat felhasználás végett a n. é. közönség figyelmébe ajánlja

Jelenek Ádám
S.-A.-Ujhelyben.

Raktáramat egészben is eladom.

Butorraktáram felett lévő emeleti lakást folyó évi április hó 24-től bérbe adom.

Hirdetmény.

A t. cz. közönség tudomására hozatik, hogy alulírott intézet **földbirtokokra és S.-A.-Ujhelyben lévő házakra 10—50 évig terjedő**

Törlesztési kölcsönöket

eszközöl.

A feltételekre vonatkozó bővebb felvilágosítással szolgál a
S.-A.-Ujhelyi Népbank mint Takarékpénztár.

Akar ön jó cognacot inni?
Kérjen mindig csak
TOKAJI COGNACOT
TOKAJ VAROS CZIMERÉVEL
(kigyós kereszt a hármass hegyen.)
mert különben értéktelen hamisítványt kap.
Valódi Tokaji Cognac kapható:
minden nagyobb fűszer- és csemege-kereskedésben és gyógyszerárban.

ELSŐ TOKAJI COGNACGYÁR
TOKAJ.

Főraktár: **Nagy Ferencz,** fűszer-, festék- és rövid-áru kereskedése S.-A.-Ujhely Rákóczi-utca.